

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

JIZZAX DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

«TASDIQLAYMAN»

Jizzax davlat pedagogika universiteti
rektori prof.Sh.S.Sharipov
29.02.2024 yil

**5111200 –O‘zbek tili va adabiyoti bakalavriat ta’lim yo‘nalishi
bitiruvchilari uchun mutaxassislik fanlaridan
YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI
DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar
Ta’lim sohasi:	110000– pedagogika
Ta’lim yo‘nalishi:	5111200 –O‘zbek tili va adabiyoti

Jizzax-2024

Ushbu dastur O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligining 2009-yil 22-maydagi 160-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan “O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to‘g‘risida NIZOM” (hozirga qadar mazkur Nizomga bir necha bor o‘zgartirishlar kiritilgan bo‘lib, 2021-yil 16-noyabrda ro‘yxatdan o‘tkazilgan, ro‘yxat raqami 1963-3 buyrug‘i)ga asosan ishlab chiqildi.

Universitet Kengashining 2024-yil 29-fevraldagi 7-sonli yig‘ilishida tasdiqlangan.

Tuzuvchilar: F.Ibragimova – O‘zbek tili va adabiyoti fakulteti
dekani f.f.n.dosent
S.Soyipov – O‘zbek tilini o‘qitish metodikasi
kafedrası mudiri f.f.n.dosent
M.Jo‘rayev – O‘zbek tili va adabiyoti kafedrası
mudiri f.f.d.(Phd), dotsent

Taqrizchilar: U.Qosimov – O‘zbek tili va adabiyoti kafedrası professori,
filologiya fanlari doktori
X.Ibragimov – O‘zMU Jizzax filiali o‘zbek tili va adabiyoti kafedrası
mudiri, f.f.d. (PhD), dotsent

KIRISH

2023/2024 o'quv yilida bitiruvchilarda O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2020-yil 14-avgustda 418-son buyrug'i bilan tasdiqlangan o'quv rejasidagi umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan o'tkaziladi.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI O'TKAZILADIGAN FANLAR TARKIBI:

1. Hozirgi o'zbek adabiy tili (Ixtisoslik fanlari)
2. O'zbek tili tarixi (Umumkasbiy fanlari)
3. Ona tilini o'qitish metodikasi (Ixtisoslik fanlari)
4. O'zbek adabiyoti (Ixtisoslik fanlari)
5. O'zbek adabiyotini o'qitish metodikasi (Ixtisoslik fanlari)

Hozirgi o'zbek adabiy tili fanining mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarni hozirgi o'zbek adabiy tilining nazariy masalalari (tushunchalar, nazariyalar va ularning isboti, sohaning amaliy masalalarini yechish usullari va boshqalar) bilan tanishtirishdan iborat. Ayni paytda u talabalarni shu sohada mantiqiy fikrlashga, ilmiy xulosalar chiqarishga, adabiy tilning nazariy va amaliy muammolarini hal etish ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Fanni o'qitishning vazifasi – talabalarga hozirgi o'zbek adabiy tili fanining ahamiyati, o'zbek tili fonetikasi, fonologiyasi, grafika, orfografiyasi va orfoepiyasi, morfologiyasi, sintaksisi, punktuatsiyasi va uslubiyatining nazariy asoslariga oid bilim va tushunchalar berish, adabiy tilning shevalarga munosabati, o'zlashtirilgan nazariy bilimlarini amaliyotda qo'llay olishga o'rgatish va natijada talabalarda o'zbek adabiy tilining asoslari va og'zaki adabiy tilning yozma adabiy nutq me'yorlariga munosabati kabilarni bilish, grammatik qoidalarga tayanib, o'z fikrini hayotiy misollar orqali asoslash, o'rganganlarini amalda qo'llay olishga o'rgatishdir.

“Hozirgi o'zbek adabiy tili” fanidan savollar (Fonetika, orfoepiya, orfografiya bo'limlari)

1. Adabiy til milliy tilning oliy formasi sanaladi, uning belgilarini ko'rsating.
2. Adabiy til bilan dialekt, sheva va funksional stillar o'rtasidagi munosabatlar va tafovutlar nimadan iborat?
3. Adabiy tilning og'zaki va yozma shakllari qanday farqlanadi?
4. Til taraqqiyotini belgilovchi lingvistik va ekstralingvistik omillarni qanday tushunasiz?
5. O'zbek tilining davlat tili maqomi qanday hujjatlar bilan kafolatlangan?
6. Hozirgi o'zbek adabiy tilining tarixiy ildizlari.
7. Fonetik birliklarning turlari
8. Fonetik birliklarning tildagi vazifalari
9. Fonetikaning fizik-akustik aspekt
10. Fonetikaning anatomik-fiziologik aspekti
11. Fonologiya haqida ma'lumot bering
12. Hozirgi o'zbek adabiy tili vokalizmi. Vokalizm tizimidagi kontrast juftliklar.
13. Hozirgi o'zbek adabiy tili konsonantizmi.
14. Hozirgi o'zbek adabiy tili va qadimgi turkiy til undoshlari tizimining asosiy farqlari nimada?
15. Singarmonizm haqida nimalarni bilasiz? Hozirgi o'zbek adabiy tilida singarmonizm bormi? Shevalarda-chi?
16. Hozirgi o'zbek adabiy tilining dialektal asoslari.
17. O'zbek tili shevalari qanday lahjalarga birlashadi?
18. Segment va supersegment birliklar qanday farqlanadi?
19. Fonetik birliklarning shakllantiruvchi va tanituvchi vazifalarini tushuntiring.

20. Fonetikaning qanday turlari bor?
21. Fonetikaning aspektlari haqida ma'lumot bering?
22. Fonema nima? Fonemalarning differensial va integral belgilari. Bu belgilarning tildagi roli.
23. Fonologik oppozitsiya (zidlanish) nima? Korrelyatsiya-chi? Korrelatsiya hodisasining tarixi. Korrelatsiyaning yadrosi.
24. Fonetik hodisalar. Fonetik hodisalarning boshqa turlari.
25. Bo'g'in. Bo'g'in tuzilishining xususiyatlari. Bo'g'in markazi. Bo'g'in tiplari. Bo'g'inga oid tasniflar.
26. Sillabema va sillabika.
27. Urg'uning tiplari. Urg'u va aksentema.
28. So'z urg'usining fonetik tabiati. So'z urg'usining turlari.
29. Urg'uning til va nutqdagi roli. Sintagma urg'usi.
30. Intonatsiyaning turlari. Intonatsiyaning prosodik elementlari.
31. Harfiy va noharfiy belgilar tizimi.
32. Grafema. Grafemaning tiplari.
33. Hozirgi o'zbek grafikasi haqida ma'lumot bering.
34. Orfografiya nima? Orfografiya qoidalarining tuzilishi qanday prinsiplarga asoslanadi?
35. Orfografiya qoidalari: Asos va qo'shimchalar imlosi.
36. Orfografiya qoidalari: Qo'shib yozish.
37. Orfografiya qoidalari: Chiziqcha bilan yozish.
38. Orfografiya qoidalari: Ajratib yozish.
39. Orfografiya qoidalari: Bosh harflar imlosi
40. Orfografiya qoidalari: Ko'chirish qoidalari
41. Orfoepiyaning adabiy tildagi ahamiyati?

(Leksikologiya bo'limi)

42. Leksikologiya tilshunoslikning qaysi bo'limlari bilan aloqada bo'ladi? Sabablari?
43. Leksema, nomema, semema atamalarini tushuntiring.
44. Leksemaning ifoda va mazmun planlari haqida ma'lumot bering.
45. Tub va yasama so'zlarning ifoda planlari qanday farqlanadi?
46. Leksemaning leksik birlik sifatidagi asosiy belgilarini tushuntiring.
47. Leksemaning semantik tarkibiga nimalar kiradi?
48. Leksik ma'no, fonetik so'z, denotat, referent, signifikat va valentlik nima?
49. Leksik ma'no va tushuncha haqida ma'lumot bering, leksik ma'noning lingvistik kategoriya, tushunchaning esa logik kategoriya ekanligini tushuntiring.
50. Ifoda semalari va turkumlik semalari haqida ma'lumot bering.
51. Sema va semema haqida ma'lumot bering. Semalar ma'no xususiyatlariga ko'ra qanday turlarga bo'linadi?
52. Terminlarda leksik ma'no bilan tushunchaning teng kelish holatlarini tushuntiring.
53. Uzual va okkazional ma'nolar qanday farqlanadi?
54. Ko'p ma'nolilikka olib keluvchi lisoniy (lingvistik) va nolisoniy (ekstralingvistik) omillar haqida ma'lumot bering.
55. Ma'no taraqqiyotining yo'llari. Metafora asosida ma'noning ko'chishi.
56. Ma'no taraqqiyotining yo'llari. Metonimiya asosida ma'noning ko'chishi.
57. Ma'no taraqqiyotining yo'llari. Sinekdoxa asosida ma'noning ko'chishi.
58. Ma'no taraqqiyotining yo'llari. Vazifadagi o'xshashlik asosida ma'noning ko'chishi.
59. Leksik ma'no miqdorining o'zgarishida polisemiya va omonimiyaning yuzaga kelishi?
60. Leksemaning hozirgi va avvalgi ma'nolari qanday farqlanadi?
61. Etimon nima? Shak va ma'no etimonlari haqida ma'lumot bering.
62. Sinonimiya hodisasining so'z turkumlariga munosabati qanday? Sinonimik qator va dominanta haqida ma'lumot bering.

- 63.Ma'no sinonimlari, uslubiy sinonimlar va nutqiy sinonimlar qanday farqlanadi? Qanday holatlarda kontekstual sinonimlar yuzaga keladi?
- 64.Antonimiya, antonimik juftlik haqida ma'lumot bering. Antonimiya hodisasining so'z turkumlariga munosabati qanday?Antonimiya va enantiosemiya hodisalarini tushuntiring.
- 65.Omonimlarning yuzaga kelishi, lug'aviy omonimiyaning turlarini misollar bilan ko'rsating.
- 66.Omonimlar va omoformalar (omonim omoleksemalar va omoforma omoleksemalar) qanday farqlanadi?
- 67.Omonimiya va polisemiya qanday farqlanadi? Omonimlarga yondosh bo'lgan qanday hodisalar bor?
- 68.Paronimlar va kvaziomonimlar, paronimlar va omonimlar, paronimlar va omofonlar, paronimlar va so'z variantlari qanday farqlanadi?
- 69.Giponimiya, graduonimiya va partonimiya hodisalarini tadqiq etishning qanday amaliy ahamiyati bor?
- 70.O'zbek tili leksikasining tarixiy taraqqiyoti jarayonida so'z va leksemalarning qanday qatlamlari yuzaga kelgan?

(Morfologiya bo'limi)

- 71.Atoqli otlarning turlari va imlosi.
- 72.O'timli va o'timsiz fe'llar.
- 73.Ravishlarning yasalishi.
- 74.Otlarda son kategoriyasi.
- 75.Sifatning ma'no turlari.
- 76.Kishilik olmoshlari va ularning uslubiy xususiyatlari.
- 77.Otlarda egalik kategoriyasi.
- 78.Fe'lining vazifa shakllari.
- 79.Ravishning ma'no turlari.
- 80.Sifatlarning yasalishi.
- 81.Sonlarning tuzilishiga ko'ra turlari.
- 82.Ko'rsatish olmoshining grammatik xususiyatlari.
- 83.Otlarda kelishik kategoriyasi.
- 84.Sonlarning ma'no guruhlari.
- 85.O'zlik olmoshining grammatik xususiyatlari.
- 86.Otlarning yasalishi.
- 87.So'roq olmoshlarining grammatik va uslubiy xususiyatlari.
- 88.Fe'l mayllari.
- 89.Otlarning tuzilishiga ko'ra turlari.
- 90.Belgilash olmoshining grammatik xususiyatlari.
- 91.Yetakchi va ko'makchi fe'llar.
- 92.Otlarning munosabat shakllari.
- 93.Sifatlarning tuzilishiga ko'ra turlari.
- 94.Bo'lishsizlik olmoshining grammatik xususiyatlari.
- 95.Otlarning lug'aviy shakllari.
- 96.Sifat darajalari.
- 97.Sifatlarning otga ko'chishi va otlashishi.
- 98.Gumon olmoshining grammatik xususiyatlari.
- 99.Fe'llarning yasalishi.
- 100.Sifatlarning ma'no guruhlari.
- 101.Fe'l nisbatlari.
- 102.Fe'llarning tuzilishiga ko'ra turlari.
- 103.To'liqsiz fe'llarning grammatik xususiyatlari.
- 104.Fe'l zamonlari.
- 105.Kishilik olmoshlarining grammatik xususiyatlari.

106. Fe'llarning munosabat shakllari.
107. Harakat nomining leksik-grammatik xususiyatlari.
108. Asliy va nisbiy sifatlar.
109. Fe'lining shaxs-son shakllari.
110. Turdosh otlar va ularning turlari.
111. Harakat nomining grammatik xususiyatlari.
112. Undov so'zlarning ma'no turlari.
113. Taqlid so'zlarning ma'no turlari.
114. Grammatik shakl, grammatik ma'no, grammatik kategoriya.
115. Yuklamaning ma'no turlari hamda vazifalari.
116. Otning grammatik kategoriyalari.
117. So'zning morfem strukturasi.
118. Teng va ergashtiruvchi bog'lovchilar.
119. Ko'makchilarning ma'no, vazifalari.
120. Fe'lining munosabat shakllari.
121. Kelishik qo'shimchalari va ko'makchilarning ma'nodoshligi.
122. Egallik qo'shimchalarining ma'nosi, vazifalari.
123. So'zning lug'aviy va grammatik ma'nolari.
124. Qo'shimchalarning ma'no va vazifasiga ko'ra turlari.
125. Morfemaning ifoda jihati, ko'p ma'noli, omonim, sinonim, antonim morfemalar.
126. Sof va vazifadosh ko'makchilar.
127. O'zbek tilida so'z yasashining faol usullari.
128. So'z turkumlarining semantik tasniflanishi, so'zlarni guruhlariga turkumlash mezonlari.
129. So'z yuklamalari, affiks yuklamalar.
130. Bo'lishli va bo'lishsiz fe'llar.
131. Ot so'z turkumi va uning grammatik imkoniyatlari.
132. Yakka va takror qo'llanuvchi bog'lovchilar.
133. Mustaqil va yordamchi so'zlarning farqli jihatlari.
134. Affiksatsiya usuli bilan ot yasalishi.
135. Kompozitsiya usuli bilan ot yasalishi.
136. Affiksatsiya usuli bilan sifat yasalishi.
137. Kompozitsiya usuli bilan sifat yasalishi.
138. Affiksatsiya usuli bilan fe'l yasalishi.
139. Kompozitsiya usuli bilan fe'l yasalishi.
140. Qaratqich kelishigining qo'llanilishi, ma'nosi, vazifalari.
141. Tushum kelishigining qo'llanilishi, ma'nosi, vazifalari.
142. Jo'nalish kelishigining qo'llanilishi, ma'nosi, vazifalari.
143. O'rin-payt kelishigining qo'llanilishi, ma'nosi, vazifalari.
144. Chiqish kelishigining qo'llanilishi, ma'nosi, vazifalari.
145. Modal so'zlarning ma'no turlari.
146. Teng bog'lovchilarning turlari, ma'nosi, vazifalari.
147. Ergashtiruvchi bog'lovchilarning turlari, ma'nosi, vazifalari.
148. Tartib sonlar va ularning yozilishi
149. Miqdor sonlarning grammatik xususiyatlari
150. Harakat va holat fe'llari.
151. Sifatdosh haqida ma'lumot bering.
152. Ravishdosh haqida ma'lumot bering.
153. O'zlk va majhul nisbat haqida ma'lumot bering.

(Sintaksis bo'limi)

154. Sintaksisning o'rganish obyekti nima?

155. Sintaktik qurilmalar haqida ma'lumot bering.
156. Sintaktik aloqa haqida ma'lumot bering.
157. So'z va so'z birikmasining farqli xususiyatlari haqida ma'lumot bering.
158. Gap va matnning farqli xususiyatlari haqida ma'lumot bering.
159. So'z birikmasi.
160. Tobe aloqaning ko'rinishlari: moslashuv.
161. Tobe aloqaning ko'rinishlari: boshqaruv.
162. Tobe aloqaning ko'rinishlari: bitishuv.
163. Gapning grammatik shakliy va mazmuniy xususiyatlari.
164. Gaplarning tasnifi.
165. Gapning kommunikativ tomoni nimalarni o'z ichiga oladi?
166. Gaplar emotsionallikning ishtirokiga ko'ra qanday tasniflanadi?
167. Tasdiq va inkor kategoriyalar orasida bog'liqlik bormi?
168. Gap bo'laklarining xususiyatlari.
169. Eganing tuzilishiga ko'ra turlari?
170. Eganing ifodalanishi?
171. Fel kesim haqida ma'lumot bering?
172. Ot kesim haqida ma'lumot bering?
173. Kesimning tuzilish jihatdan turlari haqida ma'lumot bering?
174. Ega va kesimning moslashuvi haqida ma'lumot bering?
175. Tobe aloqa turlarini ayting va izohlang?
176. Boshqaruv munosabatidagi tobe aloqaga misol ayting?
177. Relyativli munosabatidagi tobe aloqaga misol ayting?
178. Obyektivli munosabatidagi birikmalarga misollar keltiring.
179. Vositali to'ldiruvchi haqida ma'lumot bering.
180. Vositasiz to'ldiruvchi haqida ma'lumot bering.
181. Sifatlovchi aniqlovchi haqida ma'lumot bering.
182. Izohlovchi va izohlanmish haqida ma'lumot bering.
183. Qaratqich aniqlovchi haqida ma'lumot bering.
184. O'rin holi haqida ma'lumot bering.
185. Payt holi haqida ma'lumot bering.
186. Holat (ravish) holi haqida ma'lumot bering.
187. Sabab holi haqida ma'lumot bering.
188. Maqsad holi haqida ma'lumot bering.
189. Miqdor holi haqida ma'lumot bering.
190. Nomustaqil to'ldiruvchi haqida ma'lumot bering.
191. Nomustaqil hol haqida ma'lumot bering.
192. Gap bo'laklari tartibi haqida ma'lumot bering.
193. Inversiya haqida ma'lumot bering.
194. Gapning mazmuniy qurilishi.
195. Gapning grammatik shakllanishi.
196. Predikativlik.
197. Ifoda –maqsadiga ko'ra gap turlari.
198. So'roq gaplar haqida ma'lumot bering.
199. Gapning intonatsion xususiyatlari
200. Bir sostavli gaplar.
201. Shaxsi noma'lum gap.
202. Shaxsi umumlashgan gap.
203. Shaxssiz gap.
204. Shaxsi ma'lum gap.
205. Atov gaplar.

206. Gaplarning kuzatilgan maqsadga ko'ra turlari: darak gap, so'roq gap va buyruq gaplar
207. Gaplarning kuzatilgan maqsadga ko'ra turlari: buyruq gaplar.
208. His hayajonli va his hayajonsiz gaplar.
209. Hol semantik -sintaktik qurilishi jihatdan qanday turlarga bo'linadi?
210. Hol gap bo'lagi qaysi so'z turkum bilan ko'proq ifodalanadi?
211. Noprivekativ gaplarga misol keltiring?
212. Predikativli gaplarni qanday vositalar bilan ifodalaymiz?
213. Sodda yig'iq gaplar haqida ma'lumot bering.
214. Sodda yoyiq gaplar haqida ma'lumot bering.
215. To'liq gaplar haqida ma'lumot bering.
216. To'liqsiz gaplar haqida ma'lumot bering.
217. Grammatik jihatdan aloqaga kirishmaydigan bo'laklar haqida ma'lumot bering?
218. Sodda gapni murakkablashtiruvchi bo'laklar haqida ma'lumot bering.
219. Uyushiq bo'lakli gaplar haqida ma'lumot bering.
220. Uyushiq egalar, ularning ifodalanishi va tinish belgilarining ishlatilishi haqida ma'lumot bering.
221. Uyushiq kesimlar, ularning ifodalanishi va tinish belgilarining ishlatilishi haqida ma'lumot bering.
222. Uyushiq hollar, ularning ifodalanishi va tinish belgilarining ishlatilishi haqida ma'lumot bering.
223. Uyushiq to'ldiruvchilar, ularning ifodalanishi va tinish belgilarining ishlatilishi haqida ma'lumot bering.
224. Uyushiq aniqlovchilar, ularning ifodalanishi va tinish belgilarining ishlatilishi haqida ma'lumot bering.
225. Uyushiq bo'lakli gaplarda umumlashiruvchi bo'laklarning qo'llanishi, ularning ifodalanishi va tinish belgilarining ishlatilishi haqida ma'lumot bering.
226. Kirish va kiritma konstruksiyali gaplar.
227. Kirish va kiritma konstruksiyali gaplarda tinish belgilarining ishlatilishi haqida ma'lumot bering.
228. Ajratilgan bo'lakli gaplar haqida ma'lumot bering.
229. Ajratilgan bo'lakli gaplarda tinish belgilarining ishlatilishi haqida ma'lumot bering.
230. Undalmali gaplar va undalmalarning ifodalanishi haqida ma'lumot bering.
231. Undalmali gaplarda tinish belgilarining qo'llanilishi haqida ma'lumot bering.
232. Qo'shma gaplarni bog'lovchi vositalarni ayting?
233. Qo'shma gaplarning qanday turlari mavjud?
234. Qo'shma gaplarning mustaqil sodda gaplardan farqlari?
235. Bog'langan qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering?
236. Biriktiruv bog'lovchisi yordamida bog'langan qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering?
237. Zidlov bog'lovchisi yordamida bog'langan qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering?
238. Ayiruv bog'lovchisi yordamida bog'langan qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering?
239. Ergashgan qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering?
240. Bir havola bo'lakli va ikki havola bo'lakli ergashgan qo'shma gaplar.
241. Ega ergash gapli qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering.
242. Kesim ergash gapli qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering.
243. Hol ergash gapli qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering.
244. To'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering.
245. Aniqlovchi ergash gapli qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering.
246. Bog'lovchisiz qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering.
247. Murakkab qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering.
248. Aralsh turdagi qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering.
249. Murakkab qo'shma gap qismlarining o'zaro birikish vositalari va ularning xususiyatlari.
250. Ko'chirma qurilmali qo'shma gaplar haqida ma'lumot bering.

251. Ko‘chirma qurilmali qo‘shma gaplarda tinish belgilarining ishlatilishi haqida ma’lumot bering.
251. Ko‘chirma qurilmali qo‘shma gaplarning qoliplari haqida ma’lumot bering.
252. O‘zlashtirma gaplar haqida ma’lumot bering.
253. Ergash gaplarning bosh gapga bog‘laydigan vositalari haqida ma’lumot bering.
254. O‘zbek tilida qanday tinish belgilarini o‘rganamiz?
255. Tinish belgilarining bir paytning o‘zida ketma –ket qo‘llanishi va uslubiyati haqida ma’lumot bering.
256. Nuqta, vergul, so‘roq belgilarining ishlatilishi haqida ma’lumot bering.
257. Undov, ikki nuqta, ko‘p nuqta tinish belgilarining ishlatilishi haqida ma’lumot bering.
258. Qavs, qo‘shirnoq, tire tinish belgilarining ishlatilishi haqida ma’lumot bering.
259. O‘zbek punktuatsiyasi tarixi necha bosqichdan iborat?
260. Gap va so‘z birikmalari bir-biridan qaysi belgilariga ko‘ra farqlanadi?
261. Matn xarakteri va tuzilishiga ko‘ra qanday turlarga bo‘linadi?
262. Atributivli birikmalarga misollar keltiring?

Asosiy adabiyotlar:

1. Jamolxonov H. Hozirgi o‘zbek adabiy tili, T.: 2005.
2. Qilichev E. Hozirgi o‘zbek adabiy tili, Buxoro, 2005.
3. Rahmatullayev Sh. Hozirgi o‘zbek adabiy tili, T.: 2006.
4. Sayfullayeva R. Hozirgi o‘zbek adabiy tili, T.: 2020.
5. O‘rinboyev B. Hozirgi o‘zbek adabiy tili, Samarqand, 2020.
6. Nurmonov A., Mahmudov N. O‘zbek tilining nazariy grammatikasi, T.: 1995.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. S.Otamirzayeva, M.Yusupova, O‘zbek tili, T.: 2002.
2. A.Aliyev, K.Nazarov, O‘zbek tili ma’lumotnomasi, T.: 1992.
3. G‘.Abdurahmonov, S.Mamajonov, O‘zbek tili va adabiyoti, T.: 2001.
4. E.Begmatov, Adabiy talaffuz madaniyati, T.: 1982.
5. O‘zbek adabiy talaffuz lug‘ati, T.: 1984.

Elektron ta’lim resurslari:

Тилшунослик назарияси. ЎУМ. ЎЗМУ, 2011. Ўзбек филологияси факультети кутубхонаси.

2. www.literature.uz

3. www.genhis.philol.ru.

4. <http://en.wikipedia.org/wiki/Structuralism>

5. <http://www.brocku.ca/english/courses/4F70/struct.html>

O‘zbek tili tarixi fanining mazmuni

Fanni o‘qitishning maqsadi – “O‘zbek tili tarixi” fanini o‘qitishdan **maqsad** shuki, o‘zbek tilining bir necha yuz yillik shakllanishi va taraqqiy etish dinamikasini kuzatish, eski o‘zbek yozuvi, tarixiy grammatika, davrlar osha yetib kelgan qo‘lyozma manbalar va ularning mavjud nashrlaridagi ashyoviy materiallarga suyangan holda fonetik, leksik, morfologik va sintaktik xususiyatlari haqida bilim berishdir.

Fanni o‘qitishning vazifalari – talabalarda “O‘zbek tili tarixi” fani tarkibidan o‘rin olgan “Qadimgi turkiy til”, “Eski o‘zbek yozuvi”, “O‘zbek tilining tarixiy grammatikasi” va “O‘zbek adabiy tili tarixi”ning vujudga kelishi hamda rivojlanishi bo‘yicha bilimlarni shakllantirish va mustahkamlash, arab alifbosiga asoslangan eski o‘zbek yozuvi, VII-X asrlarga oid O‘rxun-Enisey bitiklari, XI-XIV asrlarda yaratilgan eski turkiy til manbalari hamda XV-XIX asrlarga

taalluqli eski o‘zbek adabiy tili yodgorliklari fonetikasi, morfologiyasi, leksikasi va gap qurilishi haqida bilim berishdan iborat.

“O‘zbek tili tarixi” fanidan savollar

1. Qadimgi turkiy yodgorliklar: O‘rxun-Enasoy yodgorliklari haqida umumiy ma’lumot.
2. XIII asrda yashagan muarrix Rashididdin Fazlulloh Hamadoniy “Jome ut tavorix” asarida turkiy qavmlar xususida qanday ma’lumotlarni berib o‘tadi?
3. Qadimgi turkiy tilning VII asrgacha – turkiy-run yozma yodgorliklar yaratilgunga qadar davrdagi mavqeyi to‘g‘risida ishonchli xulosalarga olib keluvchi chet manbalar qaysilar?
4. Xitoy yilnomalaridagi turkiy qavmlar tarixiga oid ma’lumotlarni o‘rgangan turkolog olimlar kimlar, ularning bu boradagi xizmatlarini izohlang.
5. Gerodotning “Tarix” asarida skif qavmlari va uning tili xususida qanday ma’lumotlar berilgan?
6. Qadimgi turkiy til haqida ma’lumot beruvchi arab va fors manbalari haqida to‘xtaling.
7. Qadimgi turkiy tilning holati, taqaqqiyoti to‘g‘risida eng ishonchli va to‘laqonli ma’lumotlarni beruvchi asl manbalar qaysilar?
8. Gerodotning skiflar xususidagi ma’lumotlariga ko‘ra savromatlar kimlar?
9. Turkologlar fukricha, turkiy tillarning ildizi va manbalari qaysi davrga borib taqaladi, sabablarini izohlang?
10. S.Y.Malov turkiy tillarni qanday davrlashtirgan?
11. A.N.Baskakov turkiy tillarni qanday davrlashtirgan?
12. Oltoy davridagi turkiy tillar uchun umumiy xususiyatlarni sanang.
13. XIX asrda M.Kastren ural-oltoy tillarini qanday guruhlariga bo‘ladi?
14. Qaysi olim turkiy tillarni “ural-oltoy tillari” degan nom ostiga birlashtirdi, masalani izohlang?
15. Turkiy-run yozuvi ilk bor topilgan paytda bu yozuvni turli tomondan o‘rganishga hissa qo‘shgan olimlarning xizmatlarini izohlang.
16. Turkiy-run alifbosining paydo bo‘lishi to‘g‘risida ma’lumot bering.
17. Uyg‘ur yozuvining nomlanishi tarixini ma’lumot bering.
18. Uyg‘ur yozuvining imlo prinsiplarini ma’lumot bering.
19. Uyg‘ur yozuvidagi yodgorliklarga tavsif bering.
20. Qadimgi turkiy tilda nechta unli fonema bor? Har bir unliga tavsif bering.
21. Qadimgi turkiy tildagi undoshlarga tavsif bering.
22. Qadimgi turkiy tilda singarmonim hodisasi va uning o‘ziga xosligini izohlang.
23. Qadimgi turkiy tilga xos tovush o‘zgarishlari haqida ma’lumot bering.
24. Qadimgi turkiy tilning leksik qatlamiga ta’rif bering.
25. Qadimgi turkiy tildagi ko‘p ma’nolilikning hosil bo‘lish yo‘llarini izohlang.
26. Qadimgi turkiy tilda evfemizmlar qanday hosil bo‘lgan? Misollar keltiring.
27. Qadimgi turkiy tildagi omonimlarning paydo bo‘lish sabablarini izohlang.
28. Qadimgi turkiy tilda sinonimlarning qanday ko‘rinishlarini ajratish mumkin?
29. Boshqa tillardan va dialektlardan so‘z olish hisobiga sinonimik qator hosil bo‘lishining sabablarini tushuntiring.
30. Qadimgi turkiy tildagi antonimlarni belgilash mezonlarini tushuntirib bering.
31. Qadimgi turkiy tilda iboralarning hosil bo‘lish sabablarini izohlab bering.
32. Qadimgi turkiy tilning leksik qatlamini qisqacha tavsiflang.
33. Qadimgi turkiy tilda otlarning yasalishi xususida fikringizni bayon eting.
34. Qadimgi turkiy tilda ko‘plikning qanday grammatik ko‘rsatkichlari amalda bo‘lgan?
35. Qadimgi turkiy tilda egalik kategoriyasining o‘ziga xosligi haqida to‘xtaling.
36. Qadimgi turkiy tilga xos kelishik kategoriyasi, uning hozirgi o‘zbek tilidagidan farqli va u bilan o‘xshash jihatlarni izohlang.
37. Qadimgi turkiy tildagi fe‘l so‘z turkumining hozirgi turkiy tillardagi fe‘l so‘z turkumidan

farqi qaysi jihatlarida ko‘rinadi?

38. Qadimgi turkiy tildagi ko‘makchi fe‘l va to‘liqsiz fe‘llarning farqini aytib bering.
39. Qadimgi turkiy tilga xos fe‘lning zamon shakllarini izohlang.
40. Qadimgi turkiy tilda bo‘lishsizlik formasi qanday vositalar yordamida ifoda etilgan?
41. Qadimgi turkiy tilga xos fe‘lning funksional shakllarini izohlang.
42. Qadimgi turkiy tilda ravishlarning morfologik xususiyatlarini izohlang.
43. Qadimgi turkiy tilda ravishlarning qanday ma‘no turlari mavjud?
44. Qadimgi turkiy tilda ravishlar qanday usullar bilan yasaladi?
45. Qadimgi turkiy tilda ko‘makchilarning turlarini izohlang.
46. Qadimgi turkiy tilda bog‘lovchilarning grammatik vazifalari nimalardan iborat?
47. Yuklamalar qanday qo‘shimcha ma‘nolar uchun xizmat qiladi?
48. Qadimgi turkiy tildagi yordamchi so‘zlarning o‘ziga xos jihatlari va hozirgi turkiy tillardagidan farqli jihatlarini ayting.
49. Qadimgi turkiy tildagi so‘z birikmalari mazmun munosabatlariga ko‘ra necha turga bo‘linadi?
50. Qadimgi turkiy tilda so‘roq gaplarda yuklama gapning qaysi bo‘lagiga qo‘shiladi? Misollar keltiring.
51. Qadimgi turkiy tilda shart ergash gapli qo‘shma gaplarda ergash gap va bosh gapning kesimi shaxsda moslashadimi yoki moslashmaydimi? Misollar orqali tushuntirib bering.
52. Qadimgi turkiy yodgorliklar sintaktik-stilistik xususiyatlarining o‘ziga xosligi qaysi yodgorliklar qiyosida ko‘rinadi?
53. Qadimgi turkiy tildagi bog‘lovchisiz ergash gapli qo‘shma gaplarda nutq fe‘llari qanday vazifa bajaradi?
54. Qadimgi turkiy tildagi ergash gapli qo‘shma gaplarda his-tuyg‘u ma‘nosini ifodalovchi fe‘llar qanday vazifa bajaradi?
55. Qadimgi turkiy tilda qaysi gap bo‘laklari ajratiladi? Misollar keltiring.
56. Qadimgi turkiy tildagi inversiya hodisasi qay holatda yuz beradi?
57. Grammatik ega va kesim bilan psixologik ega va kesim vaziyatini misollar yordamida izohlab bering.
58. Matnning sintaktik qurilishi murakkabligi qaysi omillarga bog‘liq bo‘ladi?
59. Sodda gapning o‘ziga xos xususiyatlarini izohlang.
60. Qadimgi turkiy tilda qo‘shma gaplarning o‘rni xususida to‘xtaling.
61. Bog‘langan qo‘shma gaplar va ergashgan qo‘shma gaplarning o‘xshash va farqli xususiyatlari haqida to‘xtaling, qadimgi yozma manbalardan misollar keltiring.
62. Gap bo‘laklari bilan grammatik aloqaga kirishmaydigan bo‘laklar haqida fikr bildiring, ularning qadimgi turkiy tildagi o‘rnini izohlang.
63. Qadimgi turkiy yodgorliklar: Uyg‘ur yozuvi yodgorliklari.
64. “Devonu lug‘otit-turk” asari noyob manba, uning tilshunoslikdagi ahamiyati.
65. Alisher Navoiyning “Muhokamatul-lug‘atayn” asari ahamiyati
66. Qadimgi turkiy til manbalari.
67. Turkiy tillar tarixini davrlashtirish. Oltoy nazariyasi.
68. Ilk turkcha davr
69. Qadimgi turkiy adabiy til xususiyatlari
70. Qadimgi turkiy va mo‘g‘ul tillari munosabati
71. Turkiy-run yozuvi va uning topilish tarixi.
72. Turkiy-run alifbosining ildizlari
73. Yevroosiyo guruhi alifbosi. Osiyo guruhi alifbosi.
74. Talas yozuvi
75. Qadimgi turkiy til fonetikasi
76. Qadimgi turkiy til leksikasi
77. Qadimgi turkiy til morfologiyasi (Ot. Otning grammatik kategoriyalari)
78. Qadimgi turkiy til morfologiyasi (Sifat, son va olmosh)

79. Qadimgi turkiy til morfologiyasi (Ravish)
80. Qadimgi turkiy tilda fe'l so'z turkumi. Fe'ning ma'no guruhlari va kategoriyalari
81. Qadimgi turkiy tilda fe'ning funksional shakllari
82. Qadimgi turkiy tilda yordamchi so'z turkumlari
83. Qadimgi turkiy til sintaksisi
84. Turkiy xalqlar tillari va adabiyotini o'rganishning ilk davri
85. Eski o'zbek tili bo'yicha yaratilgan filologik asarlarning diaxron-lingvistik tahlili
86. "Tarixiy grammatika" kursi haqida
87. Tarixiy fonetika
88. Eski o'zbek tilida unli va undosh tovushlar taraqqiyoti
89. O'zbek tili tarixiy leksikologiyasi
90. Eski o'zbek tilida leksik qatlamlar. O'z qatlam. O'zlashgan qatlam.
91. Tarixiy morfologiya. So'z turkumlari tasnifi muammosi
92. Eski turkiy tilda ot so'z turkumi.
93. Eski turkiy tilda sifat va son so'z turkumi
94. Eski turkiy tilda olmosh so'z turkumi
95. Eski turkiy tilda fe'l so'z turkumi
96. Eski turkiy tilda ravish so'z turkumi
97. Eski turkiy tilda yordamchi so'zlar, ko'makchi, bog'lovchi, yuklama.
98. O'zbek adabiy tilining shakllanishi va bu jarayonda boshqa tizimdagi tillarning o'rni.
99. O'zbek tilining tarixiy ildizlari. Adabiy tilni davrlashtirish
100. Mahmud Qoshg'ariy va uning "Devonu lug'otit turk" asarining tili va uslubi
101. "Qutadg'u bilig" asarining tili va uslubi
102. "Hibatul-haqoyiq" asarining tili va uslubi
103. Qarluq-Xorazm adabiy tili haqida
104. "Devoni hikmat" asarining tili va uslubi
105. "Qissasi Rabg'uziy" asarining tili va uslubi
106. Chig'atoy ulusining adabiy tili
107. Eski o'zbek adabiy tilining shakllanishi.
108. Sakkokiy va Lutfiy asarlarining tili va uslubi
109. Alisher Navoiy va o'zbek adabiy tili. Navoiy asarlarining lingvistik xususiyatlari.
110. Navoiyning "Muhokamatul-lug'atayn" asari tahlili
111. XVI-XVII asrlarda o'zbek adabiy tili
112. XVIII-XIX asrlarda o'zbek adabiy tili
113. Adabiy tilning XX asrdan keyingi takomili
114. Turkiy tillarni davrlashtirish borasidagi A.N.Baskakov tasnifi
115. Turkiy xalqlarning, xususan, o'zbek xalqining etnogenezi va tilining shakllanishi
116. Ilk turkcha davr
117. Ural-oltoy tillari oilasiga kiruvchi tillar
118. O'zbek xalqi va tilining shakllanishi.
119. Qadimgi turkiy tilda vosita kelishigi
120. Adabiy til tarixi fanining maqsad va vazifalari
121. Eski o'zbek tilida amalda bo'lgan otlarda kichraytish, erkalash shaklini yasovchi affikslar
122. Qadimgi turkiy tilda gap bo'laklari
123. Turkiy tillar, xususan, o'zbek tilining o'rganilishi.
124. Qadimgi turkiy tilda qo'shma so'zlar hosil bo'lish qonuniyatlari
125. Turkiy tillar, xususan, o'zbek tilining o'rganilishi.
126. Qadimgi turkiy tildagi inversiya hodisasi
127. Qadimgi turkiy tilda shart ergash gapli qo'shma gap.
128. Qadimgi turkiy til bilan aloqador "Oltun yorug'" manbasi.
129. Qadimgi turkiy tilda grammatik ega va kesim bilan psixologik ega va kesim vaziyati.

130. Oltoy tillari oilasi tasnifi.
131. Qadimgi turkiy tildagi bog'lovchisiz ergash gapli qo'shma gap.
132. A.N.Samoylovich turkiy tillarning fonetik xususiyatlari.
133. Qadimgi turkiy yodgorliklar sintaktik-stilistik xususiyatlari qiyosi.
134. A.M.Sherbak tasnifi.
135. Qadimgi turkiy tilda so'zlarni juftlash orqali yangi so'z yasash usullari
136. Qadimgi turkiy tilda ot turkumiga oid so'zlarning o'ziga xos belgilari va kategoriyalari
137. 2-bosqich. Qadimgi turkiy adabiy til davri
138. O'zbek adabiy tilini shakllantirishda Alisher Navoiygacha bo'lgan adiblarning o'rni.
139. Yozuvning dastlabki bosqichi
140. O'zbek, umuman, turkiy tillarni o'rganishda va davrlash tirishda A. Radlov, A.M. Sherbak, E. Fozilov fikrlari.
141. Eski o'zbek tilida unli va undosh tovushlarda fonetik hodisalar.
142. Yozma manbalarning ko'rsatishicha, o'zbek tilining morfologik qurilishi taraqqiyoti bosqichlari
143. Eski o'zbek tilida otlarning yasash xususiyatlari
144. Qadimgi turkiy tildagi so'z birikmalari
145. O'zbek adabiy tilini shakllantirishda ishtirok etgan eski o'zbek, yangi o'zbek adabiy tili adiblari.
146. ā (āta) fonemasining shakllanishi.
147. Eski o'zbek tilida egalik shakllari.
148. Qadimgi turkiy tildagi ko'makchi va to'liqsiz fe'llarning farqi
149. O'zbek xalqi va tilini shakllantirishda ishtirok etgan qabila va urug'lar.
150. Ə va ü, x va h tovushlarining adabiy til tarixida va hozirgi adabiy tilda qo'llanishi.
151. Skif tilining so'z yasash modeli bilan qadimgi turkiy tilning so'z yasash modeli
152. Tilimiz tarixida boshqa tillardan va dialektlardan so'z olish hisobiga sinonimik qator hosil bo'lishining sabablari
153. Eski turkiy va eski o'zbek adabiy tilida undoshlar qiyosiy tasnifi.
154. Koyne. Qadimgi turkiy tildagi koynega ta'rifi.
155. 3-bosqich. O'rta Osiyo adabiy tili davri
156. Qadimgi turkiy tildagi son so'z turkiimining hozirgi turkiy tillardan farqi qaysi jihatlarda ko'rinadi?
157. A.N. Samoylovich o'zbek tili tarixini qanday davrlarga bo'ladi.
158. 4-bosqich. Eski o'zbek adabiy davrini.
159. Qadimgi turkiy tildagi yordamchi so'zlarning o'ziga xos jihatlari va hozirgi turkiy tillardagidan farqli jihatlari
160. Eski o'zbek tilida qaratqich kelishigi.
161. Qadimgi turkiy tildagi ergash gapli qo'shma gaplarda his-tuyg'u ma'nosini ifodalovchi fe'llar
162. V.V.Radlov turkiy tillarni qanday guruhlariga bo'ladi, V.V.Radlov tasnifi
163. Adabiy til tarixini davrlashtirish va bu davrlarning muddatlari.
164. Oltoy davridagi turkiy tillari uchun umumiy xususiyatlar
165. Runiy paleografiya
166. Tis (Nad-Sent-Miklosh) guruhi alifbosi.
167. 5-bosqich. Yangi o'zbek adabiy tili (XVII—XX asr boshlari) davri.
168. Qadimgi turkiy tilda morfologik usul bilan so'z yasalishi
169. Qadimiy turkiy tilda burun undoshlari.
170. Singarmoniya va uning adabiy til davrlari bo'yicha buzilish o'rinlari.
171. Qadimgi turkiy tilda evfemizmlar
172. Eski o'zbek tilida qarashlilik.
173. Qadimgi turkiy tilning leksik qatlami
174. Alisher Navoiyning o'zbek adabiy tilini shakllantirishdagi xizmatlari.

175. Qadimgi turkiy tilda iboralarning hosil bo‘lish sabablari
176. Eski o‘zbek tilida otlarda tuslanish va kesimlik affikslari.
177. Vosita kelishigining grammatik xususiyatini yo‘qotishi va kelishik kategoriyasi sifatida iste’moldan chiqish jarayonlari
178. Qadimgi turkiy tilda morfemaga ajratish prinsiplari
179. Eski o‘zbek tilida ko‘plik shakllari.
180. Qadimgi turkiy tildagi antonimlarni belgilash mezonlari.
181. Eski o‘zbek tilida amalda bo‘lgan kelishik kategoriyalari
182. Qadimgi turkiy tilda sinonimlar
183. Eski o‘zbek tilida o‘rin-payt kelishigi.
184. Qadimgi turkiy tildagi omonimlarning paydo bo‘lish sabablari
185. Eski o‘zbek tilida jo‘nalish kelishigi.
186. Eski o‘zbek tilida tushum kelishigi.
187. Budda asarlaridan biri “Syuan-szan kechmishi”
188. Qadimgi turkiy tilning leksik qatlami
189. Qadimgi turkiy tilda unlilar
190. Qadimgi turkiy tildagi fe‘l so‘z turkumining hozirgi turkiy tillardagi fe‘l so‘z turkumidan farqi
191. Eski o‘zbek tilida fe‘ldan ot yasovchi affikslar.
192. Qadimgi turkiy tilda so‘roq gaplar
193. Eski o‘zbek tilida bosh kelishik.
194. Eski o‘zbek tilida chiqish kelishigi.
195. Qadimgi turkiy yozma yodgorliklar tilida temir qonun sifatida amal qiluvchi singarmonizm hodisasi va uning turlari
196. Eski o‘zbek tilida ismdan ot yasovchi affikslar.
197. Yusuf Xos Hojibning “Qutadg‘u bilig” dostoni va u mansub bo‘lgan alifbo
198. Talas yozuvini izohlang.
199. Runiy alifbo xususiyatlarini izohlang.
200. “O‘g‘uzxoqon” dostoni va u mansub bo‘lgan alifbo xususida
201. Fe‘ldan ot yasovchi affikslar
202. Osiyo guruhi alifbosi alifbosini izohlang.
203. Qadimgi turkiy tilning asl manbalari
204. “Oltin yorug‘”ning qadimgi turkiy adabiy til taraqqiyotidagi o‘rni
205. Qadimgi turkiy til bilan mo‘g‘ul tilining umumiy va juz‘iy farqli xususiyatlari
206. Uyg‘ur yozuvining atalish tarixi
207. “Xuastuanift”ning qadimgi turkiy versiyasi
208. Uyg‘ur yozuvining alifbo tizimi va imlo prinsiplari
209. Qadimgi turkiy adabiy til qaysi dialektlar asosida shakllangan
210. Qadimgi turkiy adabiy tilning taraqqiyotida rol o‘ynagan omillar
211. Qadimgi turkiy tilni davrlashtirish
212. Qadimgi turkiy tilning uyg‘ur yozuvidagi yodgorliklari
213. Adib Ahmad Yugnakiyning “Hibatu-l-haqoyiq” dostonining uchta yirik qo‘lyozmasi (A, B, C nusxalar)
214. Qadimgi turkiy tilning manbalari
215. So‘z boshida va oxirida qator undoshlarning qo‘llanish tarixi.
216. Eski o‘zbek tilida otlarda bo‘lishsizlik shakli.
217. Qadimgi turkiy tildagi ko‘p ma‘nolilikning hosil bo‘lish yo‘llari
218. Turkiy tillarni davrlashtirish borasidagi A.N.Baskakov tasnifi
219. Qadimgi turkiy tilda gap bo‘laklari
220. Turkiy tillar, xususan, o‘zbek tilining o‘rganilishi.
221. Qadimgi turkiy tilda qo‘shma so‘zlar hosil bo‘lish qonuniyatlari
222. Qadimgi turkiy til bilan aloqador “Oltun yorug‘” manbasi

223. Qadimgi turkiy tilda grammatik ega va kesim bilan psixologik ega va kesim vaziyati
224. Qadimgi turkiy yodgorliklarning sintaktik-stilistik xususiyatlari
225. Qadimgi turkiy tilda soʻzlarni juftlash orqali yangi soʻz yasash
226. Qadimgi turkiy tilda ot turkumiga oid soʻzlarning oʻziga xos belgilari va kategoriyalari
227. 2-bosqich. Qadimgi turkiy adabiy til davri
228. Oʻzbek adabiy tilini shakllantirishda Alisher Navoiygacha boʻlgan adiblarning oʻrni.
229. Yozuvning dastlabki bosqichi sifatida eʼtirof etilgan yozuvni izohlang
230. Oʻzbek tili tarixiy grammatikasining manbalari.
231. Oʻzbek tili tarixiy fonetikasining oʻrganilish tarixi.
232. Mahmud Qoshgʻariyning turkiy tillar tovush tizimi haqidagi qarashlari.
233. Eski oʻzbek tilida fonetik hodisalar.
234. Eski ozbek tilida unli tovushlarnig choʻziqligi.
235. Eski oʻzbek tilida tovushlar uygʻunligi.
236. Eski oʻzbek tilida undosh tovushlar.
237. Eski oʻzbek tili morfologiyasi.
238. Eski oʻzbek tilida egalik kategoriyasi.
239. Eski oʻzbek tilida kelishiklar taraqqiyoti.
240. Eski oʻzbek tilida sifat soʻz turkumining tarixiy taraqqiyoti
241. Eski oʻzbek tilida sifat yasalishi.
242. Eski oʻzbek tilida sifat darajalari.
243. Eski oʻzbek tilida sonning maʼno turlari.
244. Eski oʻzbek tilida sonlarga xos boʻlgan fonetik jarayonlar.
245. Eski oʻzbek tilida olmoshning qoʻllanish xususiyatlari.
246. Eski oʻzbek tilida olmoshning maʼno turlari, turlanishi, fonetik variantlari.
247. Eski oʻzbek tilida feʼning semantik va grammatik belgilari.
248. Eski oʻzbek tilida feʼl yasalishi.
249. Eski oʻzbek tilida feʼning funksional shakllari.
250. Eski oʻzbek tilida mayl va zamon shakllari.
251. Eski oʻzbek tilida ravish yasalishi.
252. Eski oʻzbek tilida ravishning maʼno turlari.
253. Eski oʻzbek tilida koʻmakchilar.
254. Eski oʻzbek tilida bogʻlovchilar.
255. Eski oʻzbek tilida yuklamalar.
256. Eski oʻzbek tilining sintaktik xususiyatlari.
257. Eski oʻzbek tilida asosiy sintaktik birliklar
258. Eski oʻzbek tilida soʻz birikmasi va ularning turlari.
259. Eski oʻzbek tilida gap.
260. Eski oʻzbek tilida gap boʻlaklari.
261. Eski oʻzbek tili sintaksisi bilan hozirgi oʻzbek tili sintaksisi oʻrtasida qanday farqli tomonlar bor.
262. Eski oʻzbek tilida bir bosh boʻlakli gaplar.
263. Eski oʻzbek tilida undalma.
264. Eski oʻzbek tilida kirish soʻz va kiritmalar.
265. Eski oʻzbek tilida bogʻlangan qoʻshma gaplar.
266. Eski oʻzbek tilida ergashgan qoʻshma gaplar.
267. Eski oʻzbek tilida bogʻlovchisiz qoʻshma gaplar.
268. Oʻzbek tili tarixiga oid qanday adabiy manbalarni bilasiz?
269. Hasan Ato Abushiyning “sart” atamasi haqidagi qarashlari.
270. Xorijiy olimlarning “turk”, “chigʻatoy” atamaları borasidagi mulohazalari.
271. “Turk”, “sart”, “chigʻatoy” atamalarining Navoiy asarlarida qoʻllanishi.
272. Turk xoqonligi va qoraxoniylar davrida til masalasi.
273. Oltin Oʻrdada turkiy tilning mavqeyi.

274. Temuriylar davrida til vaziyati.
275. Abulg‘ozi Bahodirxon tarixiy asarlari tili.
276. Turdi Farog‘iy asarlari tili va uslubi.
277. Munis Xorazmiy va o‘zbek adabiy tili.
278. Gulxaniy asarlarining til xususiyatlari.
279. Muqimiy va o‘zbek adabiy tili.
280. Furqat asarlarining lisoniy xususiyatlari.
281. Avaz O‘tar she‘riyatining tili.

Asosiy adabiyotlar:

1. Abdurahmonov G‘., Shukurov Sh., Mahmudov Q. O‘zbek tilining tarixiy grammatikasi. – Toshkent: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2008. – 354 b.
2. Rahmonov N., Sodiqov Q. O‘zbek tili tarixi. – Toshkent: O‘zbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2009.
3. Abdushukurov B. O‘zbek tili tarixi. – Toshkent: Nodirabegim, 2021.
4. Abduvaliyeva D. O‘zbek tili tarixi (Qadimgi turkiy til fanidan amaliy mashg‘ulotlar). Uslubiy qo‘llanma. Toshkent: “Qamar-media”, 2022

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. Abdushukurov B. Eski turkiy til leksikasi. – Toshkent: “Tafakkur bo‘stoni”, 2015
2. Dadaboev H. Turkiy tillarning qiyosiy-tarixiy grammatikasi – Toshkent: Tafakkur bo‘stoni, 2015.
3. Abduvaliyeva D. Alisher Navoiy tarixiy asarlari leksikasi. – Toshkent: Fan, 2016

Elektron ta‘lim resurslari:

1. Тилшунослик назарияси. ЎУМ. ЎЗМУ, 2011. Ўзбек филологияси факультети кутубхонаси.
2. www.literature.uz
3. www.genhis.philol.ru.
4. <http://en.wikipedia.org/wiki/Structuralism>
5. <http://www.brocku.ca/english/courses/4F70/struct.html>
6. www.literature.uz
7. www.tdpu.uz
8. www.pedagog.Uz
9. www.ziyonet.Uz
10. www.edu.uz

Ona tilini o‘qitish metodikasi fanining mazmuni

Fanni o‘qitishdan maqsad - “Ona tilini o‘qitish metodikasi” fanini o‘qitishdan maqsad - ona tili ta‘limining ilmiy-nazariy asoslarini, o‘qitishning eng qulay va zamonaviy metodlarini ta‘limning turli bosqichlarida qo‘llay olishni, bo‘lajak o‘qituvchilarga qo‘yiladigan kasbiy talablar asosida ona tili fanini zamon talablari darajasida o‘qitishning samarali metodlari, shakl va usullarini o‘rgatish, ularni amaliyotga tatbiq qilishning pedagogik-metodik imkoniyatlarini yoritishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarni metodika ilmining ilg‘or yutuqlari bilan tanishtirish, amalda badiiy asarni tahlil qilishni, darsning ilmiy-nazariy asoslarini; ona tiliga oid dars hamda sinfdan tashqari mashg‘ulotlarni tashkil etishning nazariy-metodik asoslarini; ona tilini o‘qitish orqali o‘quvchilarning badiiy-estetik didi, mustaqil ijodiy fikrlash qobiliyati, kitobxonlik madaniyatini kamol toptirishga o‘rgatish, darsning ilmiy-nazariy asoslarini o‘rgatish; ona tiliga oid dars

hamda sinfdan tashqari mashg'ulotlarni tashkil etish haqida ma'lumot berish, amaliyotdagi zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan tanishtirishdan iborat.

Ona tilini o'qitish metodikasi fanidan savollar

1. Ona tilidan noan'anaviy dars shakllari til ta'lim samaradorligini oshirish omili.
2. Ot so'z turkumini o'rganishda so'zlarning ma'noviy guruhlarini aniqlash, lug'aviy ma'nolarini sharhlash.
3. Ona tilidan bir soatlik darsning mustahkamlash bosqichi hamda uni tashkil qilish bo'yicha ko'rsatma bering.
4. Ona tilidan o'quv mashg'ulotlarining zamonaviy shakl va usullarini tashkil qilish usullari.
5. Umumiy o'rta ta'lim ona tili dasturlari.
6. Ona tilidan o'tilgan mavzuni yangi mavzuga bog'lash usullari.
7. Til mashg'ulotlarida o'quvchilarni bilim olishga o'rgatish, bilim olish jarayoninig faol ishtirokchisiga aylantirish yo'llari.
8. Umumdidaktik tamoyillar haqida.
9. Bir soatlik darsda baholash turlari va rag'batlantirish haqida yozing.
10. O'quvchi – ta'lim - o'qituvchi tizimida ijodiy tafakkurni shakllantirish va rivojlantirish usullari.
11. Ta'lim-tarbiya va rivojlanishning uyg'unligi tamoyili.
12. Ona tilidan darsning mustahkamlash bosqichi.
13. Ilmiylik va tushunarlilik tamoyili.
14. Tizimlilik va izchilik tamoyili.
15. Ona tilidan unli tovushlarning o'tilishi bo'yicha metodlar bering.
16. O'z va ko'chma ma'noli so'zlarning o'tilishi bo'yicha metodlar bering.
17. Ona tili darslari orqali nazariy bilim va amaliy ko'nikmalar hosil qilish.
18. So'z yasalishi bo'yicha bir soatlik dars ishlanmasini tuzing.
19. Dars mashg'ulotlarida innovatsion-texnologiyalar deganda nimani tushunasiz?.
20. O'qitishda ko'rsatmalilik tamoyili.
21. Shakldosh so'zlar ustida ishlashda tuyuqlardan foydalanib, ularning lug'aviy ma'nolarini aniqlang.Shunga doir metodik tavsiya bering
22. Onglilik, faollik va mustaqillik tamoyili.
23. Metod va uni tanlash haqida tushuncha
24. Ona tilidan tarqatma materiallar haqida ma'lumot bering va namuna yarating.
25. Ona tilidan dars etaplari haqida ma'lumot bering..
26. Kelishik qo'shimchalarining gapdagi vazifasi, ma'no va xususiyatlarini izohlang, kelishikli, ko'makchili shakllari ustida ishleng.
27. Uyadosh so'zlarning o'tilishi bo'yicha metodik tavsiya bering.
28. Ona tili darsida matnning ahamiyati va mohiyati nimadan iborat.
29. O'qituvchi faoliyati bilan bog'liq metodlar.
30. Til mashg'ulotlarida ma'nodosh so'zlarni o'rgatish usullari va unga oid metod yozing.
31. Leksikologiya va frazeologiya o'qitishning maqsad va vazifalari.
32. So'z va uning lug'aviy manosi, bir ma'noli va ko'p ma'noli so'zlarni o'tish metodikasi.
33. Iboralarni o'tish metodikasi.
34. Ona tilini o'qitish metodikasi fani bo'yicha adabiyotlarni o'rganish va tahlil qilish
35. Ona tilidan tarqatma materiallar tayyorlash.
36. Ta'lim bosqichlarida so'z birikmasi sintaksisini o'qitish bo'yicha dars ishlanmalari tayyorlash
37. Ona tilidan nazorat shakllarini tashkil etish
38. Test texnologiyalari bo'yicha materiallar tayyorlash.
39. Yozma ishlar - o'quvchilar tafakkurini shakllantiruvchi vosita.
40. Yozma ish turlari

41. Diktant va uning turlari
42. Bayon o‘tkazish metodikasi
43. Insho nazariyasi haqida.
44. Imlo xatolari ustida ishlash va uning metodikasi
45. Yozma ishlarni baholash mezonlari
46. Xatolar ustida ishlashda innovatsion texnologiyalardan foydalanish.
47. Ona tili dasrlarida eshitib va o‘qib tushunish malakasini shakllantirish.
48. Morfologiya o‘qitishning maqsad va vazifalari.
49. “Fe’l” so‘z turkumini o‘qitish.
50. “Ot” turkumini o‘qitish.
51. Alohida ajratilgan so‘zlarni o‘tish.
52. Yordamchi so‘zlarni o‘tish.
53. Morfologiyani tilning boshqa bo‘limlari bilan aloqadorlikda o‘rganish.
54. Sintaksis bo‘limining boshqa bo‘limlar bilan aloqadorligi.
55. Sintaksis o‘qitishning maqsad va vazifalari.
56. So‘z birikmalarini o‘tish metodikasi.
57. Sodda gaplarni o‘qitish metodikasi.
58. Qo‘shma gaplarni o‘qitish metodikasi.
59. Gap bo‘laklarini aniqlash metodlari.
60. Orfografiya o‘qitishning maqsad va vazifalari.
61. Orfografiya mashqlarning turlari va ularni o‘tkazish usullari.
62. Orfografik xatolarni tuzatish va tahlil qilish.
63. Punktatsiya o‘qitishning maqsad va vazifalari.
64. Punktatsion xatolarning tiplari va ularni tuzatish.
65. Punktatsiya o‘qitish metodlari.
66. O‘quvchilar nutqini o‘stirishning maqsad va vazifalari.
67. O‘quvchilar nutqiga qo‘yiladigan talablar.
68. O‘quvchilar so‘z boyligini oshirishga doir texnologiyalar
69. O‘quvchilar nutqining ravonligiga oid metodlar tayyorlash
70. Umumdidaktik tamoyillar haqida.
71. Ta’lim-tarbiya va rivojlanishning uyg‘unligi tamoyili.
72. O‘qitishda ko‘rsatmalilik tamoyili.
73. Onglilik, faollik va mustaqillik tamoyili.
74. Metod va uni tanlash haqida tushuncha.
75. Son so‘z turkumini o‘qitish bo‘yicha metodlar.
76. Ona tilini o‘qitishda xalqaro tajribalar
77. Ona tili darslarining tiplari va tuzilishi.
78. Uy vazifalari va ularni tekshirish.
79. Bir soatlik darsning maqsadini qo‘yish.
80. Ona tilidan o‘yin – topshiriq darslari.
81. Ona tilidan sayohat va konferensiya darslari.
82. Ona tilidan bahs-munozara va seminar darslari.
83. Fonetika o‘qitishning maqsad va vazifalari.
84. Nutq tovushlarini o‘qitishning metod va usullari.
85. Bo‘g‘in va bo‘g‘in ko‘chirish, urg‘uning nutqdagi rolini o‘rgatish usullari.
86. Ona tili o‘qituvchisiga qo‘yiladigan talablarni ayting.
87. “Ona tili o‘qitish metodikasi”- pedagogik fan sifatida.
88. Ona tilidan bir soatlik darsning kirish bosqichi hamda uni tashkil etishga doir metodik tavsiya bering.
89. Ona tili darslarining qiyosiy tahlili.
90. Ona tili o‘qitish metodikasining fan sifatida shakllanishi va hozirgi ahvoli.

91. Ona tilidan bir soatlik darsning takrorlash bosqichi haqida hamda uni o‘tilishiga doir metod yarating.
92. Ona tili ta’limi jarayonida o‘quvchi -o‘qituvchi munosabatlari.
93. Ona tili o‘qitish metodikasining ilmiy tadqiqot metodlari
94. Ona tilidan bir soatlik darsning yakunlovchi bosqichi hamda unga doir tavsiyalar.
95. Ona tili mashg‘ulotlarini rejalashtirish va uning turlari.
96. Ona tili o‘qitish metodikasining boshqa fanlar bilan aloqasi.
97. Iboralarni o‘tish metodikasi
98. Ona tilidan nazorat shakllarini tashkil etish
99. Ravish turkumini o‘tishda savol-topshiriqlardan foydalanish usullari.
100. Ona tiliga oid huquqiy -me’yoriy hujjatlar
101. Ona tili o‘qitish metodikasi tarixi.
102. Ona tilidan o‘tilgan mavzuni yangi mavzuga bog‘lash usullari.
103. Sifat so‘z turkumini o‘rganishda ma’no guruhlari ustida ishlash bo‘yicha metod yozing
104. Sifat darajalari ustida ishlash bo‘yicha ko‘rsatmalar bering.
105. Maqollarni o‘qitishning maqsad va vazifalari hamda unga doir metodlar bering.
106. Dars mashg‘ulotlarida innovatsion-texnologiyalar deganda nimani tushunasiz?
107. Morfemika o‘qitish metodikasi
108. Bir soatlik darsning yangi mavzu bosqichi va uni tushuntirishda foydalaniladigan ko‘rgazmali qurollar haqida yozing
109. Paremiologik birliklarning o‘tilishi bo‘yicha metodik tavsiya bering?
110. Mashq va topshiriq sifatida diagrammalardan foydalanish va uning ahamiyati.
111. Ona tili darsida audio matnning ahamiyati va mohiyati nimadan iborat.
112. Olmoshlar ishtirokida matn yarating, ularni ostiga chizing. Matningiz pand-nasihat shaklida bo‘lsin.
113. “BBB” metodini sharhlang va misol yarating.
114. Ona tili mashg‘ulotlarida muammoli ta’limning mazmuni.
115. Grafik organayzerlarni tushuntiring va namuna yarating.
116. O‘quvchilarda gapirish malakasini shakllantirish usullari.
117. Lug‘at bilan ishlash va nutq o‘stirish .
118. “Issiq kartoshka” metodini izohlang.
119. Fe’ning munosabat shakllari va ularni o‘tkazish metodikasi.
120. Ona tilini o‘qitishda xorijiy tajribalar.
121. “Anogramma” metodi qanday va unga namuna yarating?
122. Atoqli va turdosh otlarni o‘tish metodikasi.
123. Vergul va undovlarni o‘rinli qo‘llash ustida amaliy mashg‘ulotlar namunalari keltiring.
124. Sinfdan tashqari doimiy mashg‘ulotlar.
125. Sinfingizda nutqida nuqsoni bor o‘quvchi mavjud, siz unga qay tartibda dars o‘tishingiz mumkin. Tavsiya bering.
126. “FSMU” metodini izohlang.
127. Dars jarayonida o‘quvchiga qanday qilib tarbiyani singdirish mumkin? Tavsiyalar bering.
128. O‘zbek metodist olimlaridan kimlarni bilasiz?
129. Esse va uning inshodan farqi?
130. “Sinkveyn” metodini izohlang.
131. Yakka tartibdagi dars nima?
132. Infografik topshiriqlar mazmuni.
133. “Klaster” metodi va uni amalga oshirish mezonlari
134. “Baliq skeleti” metodini izohlang, namuna yarating.
135. “Qo‘shningni top” metodini izohlang.
136. “Singan tuxum” metodini izohlang.

137. “Zinama- zina” metodini izohlang va namuna keltiring.
138. “A4” formati metodini izohlang.
139. Matn va lug‘atlar ustida metodikasi
140. Nutq uslublari o‘tish metodikasi
141. Ona tilini o‘qitish metodikasi fanining obyekti, predmeti
142. O‘quvchilarda sodda gaplarga oid tushunchalarni hosil qilish
143. DTS va dastur muhim davlat hujjati sifatida
144. Ona tili darslarida ko‘rgazmalilik
145. Frazologizmlar va uning tilshunoslikda o‘rganilishi mavzusiga doir metodlar yozing
146. Insho va uning turlari
147. Ta’limiy insholar haqida
148. Xalqaro baholash tizimlari haqida
149. Nutq uslubini farqlashda innovatsion metodlar
150. Sifat va uning ma’no turlari mavzusiga doir metodlar yozing
151. .Diktant va uning turlari
152. Ta’limiy diktantlar va ularni tashkil etish metodikasi
153. EGRA va EGMA xalqaro baholash dasturlari

154.O‘quvchilarning yozma ishlarida uchraydigan punktuatsion xatolarning xillari va ularni bartaraf etish yo‘llari.

154. Ot so‘z turkumi mavzusiga doir metodlar yozing.
155. PIZA xalqaro baholash dasturi
156. Bayon va uning turlari
157. Ijodiy insho ustida ishlash
158. Ona tili o‘qitish metodikasi fan sifatida
159. Leksikologiyaga doir metodlarni yozing.
160. Turli tipdagi matnlar bilan ishlash metodlari
- 161.TIMSS va TALIS xalqaro baholash reytinglarining ahamiyati
- 162.Ona tilidan nazorat shakllarini tashkil etish
- 163 Nutq tovushlarini o‘qitishning metod va usullari
164. Sodda va qo‘shma gaplarni o‘qitish metodikasi
165. Nazorat insholarini o‘tkazish metodikasi bo‘yicha dars ishlanma yaratish
- 166.Ta’limiy diktantlar va ularni tashkil qilish
- 167.Morfologiyani o‘qitishga doir metodlar
- 168.Xalqaro baholash reytinglari: PIRLS dasturi
- 169.Tinish belgilarini amaliy o‘rgatish usullari
- 170.Ona tilini o‘qitish metodikasi fan sifatida
- 171.Milliy pedagogikadagi asosiy tamoyillardan biri yozma nutqni shakllantirish masalasi
- 172.Fikrni yozma shaklda bayon etish uslubi
- 173.Ona tilidan “Topqirlar bellashuvi” darsi
- 174.Ona tilidan undosh tovushlarning o‘tilishi bo‘yicha metodlar bering.
- 175.So‘z birikmasi va gap ustida ishlash
- 176.Qo‘shma gaplarni kontekstdagi o‘rnini aniqlash usullarini o‘rgatish
- 177.O‘quvchilarda sodda gaplarga oid tushunchalarni hosil qilish
- 178.Ona tilidan o‘yin-topshiriqlar darslari
- 179.Esse haqida tushuncha
- 180.To‘ldiruvchini aniqlashga oid interfaol metodlar
- 181.Ona tili darslarida o‘quvchilarni esse yozish jarayoniga tayyorlash
- 182.Qo‘shma gaplarni o‘qitish metodikasi
- 183.Yozma ishlarni tashkil etishda innovatsion metodlar

184. Interfaol metodlar haqida
185. Sintaksisni o'qitishga doir metodlar
186. O'quvchilar bilimni nazorat qilish va baholash usullari
187. O'quvchilarda sodda gaplarga oid tushunchalarni faollashtirish
188. Bog'langan qo'shma gaplarni o'qitish metodikasi
189. Turli tipdagi matnlar bilan ishlash usullari
190. Punktuatsiyaga doir metodlar
191. Nutq uslublariga doir ko'rgazmali materiallar tayyorlash
192. Nutq uslublarini ajratishda matnlar bilan ishlash metodikasi
193. Ergashgan qo'shma gaplarni o'qitish metodikasi
194. Ona tili va adabiyot fanidan milliy testga tayyorlanish metodikasi
195. Orfografiyaga doir metodlar
196. Bayon va uning turlari
197. Yozma va og'zaki nuqning farqli jihatlari
198. Ona tili darslarining tiplari
199. Matnlar ustida ishlash
200. Orfoepiyaga doir metodlar
201. Ona tili darslarining savol va topshiriqlar qismida ishlash
202. Til ta'limida innovatsion pedagogik hamda axborot kommunikatsion texnologiyalar
203. O'quvchilarning og'zaki, yozma va bog'lanishli nutqini o'stirish mazmuni
204. Interfaol metodlar haqida nazariy fikrlar
205. Ona tili o'qituvchisi faoliyatida qo'llaniladigan hujjatlar
206. Darsdan tashqari ishlarni tashkil qilish metodikasi
207. Ona tilini o'qitishda Koreya davlatining ta'lim tizimi.
208. Tinish belgilarini amaliy o'rgatish usullari
209. Ona tilini o'qitishda Finlandiya davlatining ta'lim tizimi.
210. Ergashgan qo'shma gaplarga doir metodlar
211. Gap bo'laklarining kontekstdagi o'rnini aniqlash usullarini o'rgatish usullari
212. Turli tipdagi matnlar bilan ishlash usullari
213. Ona tilini o'qitishda AQSH ta'lim tizimi.
214. Ona tili darslarining savol javob qismi ustida ishlash
215. O'quvchilarni zaruriy atamalar yon lug'ati tuzishga va undan foydalanishga o'rgatish.
216. O'quvchilarning yozma nutqini o'stirish usullari
217. Isoatlik dars ishlanmaning kirish qismi haqida
218. Ona tili darslarida ko'rgazmalilik
219. Turli tipdagi matnlar bilan ishlash usullari
220. Fonetikani o'qitishga doir metodlar
221. Kompetensiyaga yo'naltirilgan ona tili o'quv dasturi
222. O'quvchilarning og'zaki nutqini o'stirish yo'llari
223. Morfologiyani o'qitishga doir metodlar
224. Isoatlik dars ishlanmaning takrorlash qismi haqida
225. Turli tipdagi matnlarni o'qib va eshitib tushunish mashqlari ustida ishlash
226. Ma'no farqlash vazifasini bajaridan nutq tovushlarini o'rgatish usullari
227. Bog'lovchisiz qo'shma gaplarni o'qitish metodikasi
228. Orfografiyani o'qitishga doir metodlar
229. Nutq uslublarini ajratishda matnlar bilan ishlash
230. Fitratning "turush belgilari" (tinish belgilari) haqidagi fikrlari va zamonaviy fikrlar bilan bog'liqligi
231. So'z turkumlari, ularning grammatik kategoriyalarini o'qitish amaliyoti.

232. Soʻz tarkibi va qoʻshimchalar tasnifini oʻqitish metodikasi
233. Yozma ishlarni tashkil etishga doir metodlar
234. Oʻquvchilarga tasnif va toʻplanning mohiyati haqida maʼlumot berish
235. 1soatlik dars ishlanmaning yangi mavzu bayoni qismi haqida
236. Iboralarni oʻqitishga doir metodlar
237. Toʻgʻri talaffuz va imloni oʻzlashtirish fonetika oʻqitishning asosiy maqsadi ekanligi.
238. Oʻquvchilarda sodda gaplarga oid tushunchalarni faollashtirish
239. KEYS STUDY metodi va muammoli taʼlim
240. Maktabda "Leksikologiya"ni maxsus boʻlim sifatida oʻqitishning maqsad va vazifalari.
241. Sintaksisni morfologiya va leksika bilan bogʻlab oʻrganish va oʻrgatish usuli.
242. Gap markazi – kesim" mavzusini oʻqitish yoʻllari
243. Sodda gapning qurilish turlarini talqin etish usullari.
244. Murakkablashgan sodda gaplarni oʻqitish usullari
245. Oʻzbek tili sintaktik qurilishi talqinidagi asosiy yangiliklar va ularning til oʻqitishdagi ahamiyati
246. Maktab ona tili toʻgaragining ishi.
247. Test topshiriqlaridan foydalanish usuli
248. "Qoʻshma gap" mavzusini talqin etish va sinfda oʻqitish metodikasi.
249. Oʻquvchilarga soʻzning tashqi "moddiy" va ichki "maʼnoviy" tomoni haqida maʼlumot berish.
250. Ona tili darsliklari va ulardan foydalanish omillari
251. Ona tili darslarida lugʻatlar, qomuslar, axborot-maʼlumot manbalari, ulardan foydalanish usullari.
252. Ona tili mashgʻulotlarida kompyuter va boshqa turdagi texnik vositalardan foydalanish.
253. Ona tili oʻqitishda "til-meʼyor-nutq mutanosibligi" omili
254. Ona tili oʻqitishda mahalliy sheva sharoiti va taʼsirini nazarda tutish omili.
255. Ona tilini oʻqitishda oʻquvchilarni til hodisalarini ajratishga, farqlashga, tasniflashga oʻrgatish omili
256. Ona tili oʻqitishda til sathlari aro aloqadorlik omili
257. Ona tilini oʻqitish orqali oʻquvchilarning tafakkurini oʻsishiga erishish omillari
258. Har bir mashgʻulot turining maqsad va vazifalari, oʻtkazilish usullari
259. Sinfdan tashqarida (tabiat qoʻynida, korxonada, dalada va h.k.) ona tilidan oʻtkaziladigan sayohat – darslar, munozara – darslar, konferentsiya – darslar
260. Oʻquvchi oʻrganish jarayonining subekti ekanligi.

Asosiy adabiyotlar:

1. Abduraimova M., Qodirov M. v.b. Ona tili 6-sinf. Oʻqituvchilar uchun metodik qoʻllanma. Toshkent, «Sharq», 2012, 239 b.
2. Berdialiyev A. Dastur loyihasida sintaksisga oid ayrim tushunchalarning berilishi va ularning talqini. «Til va adabiyot taʼlimi», 1991, 9-son, 9-11-b.
3. Ibragimov X., Bobomirzayev H. Pedagogik psixologiya. Toshkent, «Oʻzbekiston faylasuflari milliy jamiyati», 2007, 407 b.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

1. Yo‘ldoshev J., Usmonov S. Pedagogik texnologiya asoslari. Toshkent, «O‘qituvchi», 2004, 102 b.
2. Yo‘ldoshev J., Usmonov S. Zamonaviy pedagogik texnologiyalami amaliyotga joriy qillish. Toshkent, «Fan va texnologiya», 2008, 130 b.
3. Кружковая работа по русскому языку (Сб.статей из опыта работа). Москва, «Просвещение», 1979.
4. Matjon S. Kitob ustida ishlash usullari. «Til va adabiyot ta’limi», 1999, 4-son.
5. «Tillar ko‘rigi»ni o‘tkazish haqida Nizom. «Til va adabiyot ta’limi», 1993, 5-6- qo‘shma sonlar.
6. Usmonova K., Hayitov A. Ona tili va adabiyot fanlarini o‘qitishda ta’lim texnologiyalaridan foydalanish. Toshkent, 2011.

Elektron ta’lim resurslari:

1. Тилшунослик назарияси. ЎУМ. ЎЗМУ, 2011. Ўзбек филологияси факультети кутубхонаси.
2. www.literature.uz
3. www.genhis.philol.ru.
4. <http://en.wikipedia.org/wiki/Structuralism>
5. <http://www.brocku.ca/english/courses/4F70/struct.html>
6. www.pedagog.Uz
7. www.ziyonet.Uz
8. www.edu.uz

O‘zbek adabiyoti fanining mazmuni

Fanni o‘qitishdan maqsad – O‘zbek adabiyoti tarixi fani talabalarga eng qadimgi adabiy yodgorliklardan hozirgi davrgacha bo‘lgan badiiy asarlarning ma’rifiy, badiiy va tarixiy ahamiyati xususida tushunchalar beradi. Shuningdek, har bir o‘zbek yozuvchi, ijodkor va shoiri ijodining o‘ziga xosliklari, ular asarlarining mazmun-mohiyatini shakl va mazmun uyg‘unligida anglatish, har bir ijodkor haqida atroflicha ma’lumot berishdan iborat.

Fanning vazifasi – O‘zbek adabiyoti fani bo‘yicha olingan nazariy amaliy bilimlarni qo‘llash orqali talabalar ilmiy tadqiqotlar olib borishi lozim, badiiy asarni, adabiy va boshqa matnlarni badiiy tahlil etish hamda uning metodlarini dars davomida qo‘llay olishi kerak. Olingan nazariy va amaliy bilimlarni amaliyotga tatbiq qila olish zarur.

O‘zbek adabiyoti fanidan savollari

1. “Gul va Navro‘z” asari haqida ma’lumot bering.
2. Atoyi g‘azallari va ularning tasnifi.
3. Sakkokiy hayoti va ijodi.
4. Avesto qachon vujudga kelgan?
5. Avesto nechta bo‘limdan iborat?
6. Avestoning tub ma’nosi nima?
7. Haydar Xorazmiyning “Gul va Navro‘z” dostoni va uning g‘oyaviy badiiy ahamiyati.
8. Qissasi Rabg‘uziydagi Yusuf obrazi haqida ma’lumot bering.
9. Ahmad Yassaviy hayoti va ijodi.
10. Atoyi hayoti va g‘azallarining tahlili.
11. “Gul va Navro‘z” dostonidagi obrazlarga ta’rif bering.
12. Mahmud Qoshg‘ariy hayoti haqida ma’lumot bering.
13. Durbekning “Yusuf va Zulayho” dostoni haqida ma’lumot bering.

14. Haydar Xorazmiyning tarjimai holi.
15. "Gul va Navro'z" dostoni haqida qisqacha ma'lumot bering.
16. Adabiyot tarixini davrlashtirish haqida ma'lumot bering.
17. Mahmud Qoshg'ariy hayoti va ijodi haqida ma'lumot bering
18. Xorazmiyning "Muhabbatnoma" asarini ta'riflab bering.
19. Lutfiyning hayoti va ijodi.
20. "Suhayl va Guldursun" asari bayoni.
21. Asotirlar va qahramonlik qissalari haqida ma'lumot bering.
22. "Qissasi Rabg'uziy" asari o'zbek badiiy nasrining ilk namunasi.
23. Durbekning "Yusuf va Zulayho" dostoni bayoni.
24. Sayfi Saroiy hayoti va ijodi.
25. Yusuf Xos Hojib hayoti va uning "Qutadg'u bilig" asaridagi obrazlar.
26. Atoyining badiiy mahorati.
27. Lutfiy hayoti va ijodiga bir nazar.
28. Avesto adabiy-badiiy manba sifatida. O'rxun-enasoy yodgorliklari.
29. Yassaviy va uning hikmatlari.
30. Durbekning "Yusuf va Zulayho" dostoni.
31. Atoyining badiiy mahorati va hayoti.
32. Navoiyning "Farhod va Shirin" dostoni va Qutb Xorazmiyning "Xusrav va Shirin" dostonidagi farqli va o'xshash jihatlarini ayting.
33. Noma janri haqida ma'lumot bering.
34. "Qissasi Rabg'uziy" asarida Ya'qubning ko'zi ko'r bo'lib bu ahvolga tushishiga sabab nimada deb o'ylaysiz?
35. "Yusuf va Zulayho" dostonida Yusufning sadoqati qaysi jarayonlarda ko'rinadi?
36. Yassaviy va Atoiy ijodining yaqinligi nimada deb o'ylaysiz?
37. Yusuf Xos Hojibning "Qutadg'u bilig" asari qahramonlari tasviri.
38. Qutub Xozamiyning "Xusrav va Shirin" dostonining bayoni.
39. Lutfiyning hayoti va ijodi.
40. "Devoni lug'otit turk" asari tarixi.
41. Lutfiy g'azallari tahlili.
42. Haydar Xorazmiy va uning "Gul va Navro'z" asari haqida.
43. Ahmad Yugnakiyning "Hibbat ul-haqoyiq" asarida ilm haqidagi fikrlarni yozing.
44. "Avesto"- zardushtiylik dinining muqaddas kitobi.
45. Sakkokiy qasidalarining g'oyaviy-badiiy tahlili.
46. Avesto o'rganilish tarixi.
47. "Qutadg'u bilig"da ramziy obrazlar.
48. Yusuf Xos Hojibning "Qutadg'u bilig" asarida ijtimoiy tabaqalar haqida qanday fikrlar yuritilgan?
49. "Devoni hikmat"ning she'riy tuzilishi va tili haqida ma'lumot bering.
50. Atoiy lirikasida hayot va sevgi tushunchalari.
51. "Qissasi Rabg'uziy" asarida Odam alayhissalom qissasi.
52. Yusuf Xos Hojibning "Qutadg'u bilig" asarida axloqiy estetik qarashlar.
53. Atoiy g'azallari tahlili va yor tasviri.
54. "Qutadg'u bilig" asari va uning muallifi haqida ma'lumot.
55. Rabg'uziy va uning ijodi.
56. "Qissasi Rabg'uziy" asarida olamning yaratilish tarixi.
57. "Yusuf va Zulayho" dostonida obrazlar tasnifi.
58. Yusuf Xos Hojibning "Qutadg'u bilig" dostonidagi asosiy g'oya va majoziy obrazlar tasnifi.
59. "Hikmatlar" asarini tahlil qiling.
60. Qahramonlik eposlari haqida malumot bering.
61. Yusuf Xos Hojibning "Qutadg'u bilig" asaridagi asosiy g'oyalar.

62. Haydar Xorazmiyning “Gul va Navro‘z” asaridagi obrazlar tahlili.
63. Durbekning “Yusuf va Zulayho” dostonining yaratilishi, obrazlari, g‘oyaviy-badiiy xususiyatlari haqida yozing.
64. Nosiruddin Rag‘buziyning “Qissasi Rabg‘uziy” asarida qaysi payg‘ambarlar haqida qissalar keltirilgan. Qissalardan birortasini yozing.
65. Atoyining biror g‘azalini olib undagi she‘riy san‘atlarni tahlil qiling.
66. Xorazmiyning “Gul va Navro‘z” asaridagi obrazlarga tavsif bering.
67. Lutfiy lirikasidagi badiiyatlar haqida ma‘lumot bering.
68. Ahmad Yassaviyning hikmatlaridagi bosh g‘oyalar nimalardan iborat?
69. Xorazmiyning “Muhabbatnoma” asaridagi lirik janrlar.
70. Sayfi Saroyi g‘azallari tahlili.
71. Durbekning “Yusuf va Zulayho” asaridagi Yusuf obraziga tavsif.
72. Yugnakiyning “Hibat ul haqoyiq” asaridagi ramziy ma‘nolar.
73. Yassaviy hikmatlarining bosh mavzusi.
74. Lutfiy g‘azallari tahlili.
75. O‘zbek mumtoz adabiyoti qaysi fanlar bilan bog‘liq.
76. Atoyining badiiy mahorati va she‘riy san‘atlar haqida ma‘lumot bering.
77. Yusuf Xos Hojibning “Qutadg‘u bilig” asaridagi obrazlarga ta‘rif bering.
78. Ahmad Yassaviy hayoti va “Hikmatlar” asari haqida ma‘lumot bering.
79. Pahlavon Mahmud ruboiylarini tahlil qiling.
80. Gadoiyning badiiy mahorati.
81. Qutb Xorazmiyning “Xusrav va Shirin” asari haqida.
82. Ahmad Yassaviyning hikmatlaridan namunalar.
83. O‘rxun-Enasoy yodgorliklari adabiy-badiiy manba sifatida.
84. Mahmud Qoshg‘ariy va “Devoni lug‘otit turk” asari haqida ma‘lumot.
85. Lutfiy lirikasi.
86. “Qutadg‘u bilig” asarining Vena nusxasi haqida ma‘lumot bering.
87. “Qutadg‘u bilig” asaridagi timsollarni bugungi kun hayotiga bog‘lang.
88. Mahmud Qoshg‘ariyning hayoti va ijodi haqida ma‘lumot bering.
89. “Devonu lug‘otit turk” asarining o‘rganilish tarixi.
90. O‘zbek dunyoviy adabiyotida Lutfiyning o‘rni.
91. Dastlabki yozma manbalar haqida ma‘lumot bering.
92. Yassaviy hikmatlari tahlili, kamida 4 ta yozing.
93. Lutfiyning adabiy merosi.
94. Sakkokiy qasidanavis sifatida.
95. Alp Er To‘ng‘a marsiyasi haqida.
96. Turkiy she‘riyatda hikmat janrining shakllanishi.
97. Temuriylar davri madaniyatiga baho.
98. O‘rxun-Enasoy tosh bitiklari adabiy manba sifatida o‘rganilishi.
99. “Qutadg‘u bilig” asarining Namangan nusxasi haqida.
100. Sayfi Saroyining “Guliston bit turkiy” asarining yozilish tarixi.
101. Sakkokiy g‘azallari.
102. Haydar Xorazmiyning “Gul va Navro‘z” dostoni obrazlariga tahlil.
103. Pahlavon Mahmud ruboiylaridan namunalar.
104. Ahmad Yassaviyning “Devoni hikmat” she‘rlar to‘plami.
105. Rabg‘uziyning “Qissasi Rabg‘uziy” asari haqida yozing.
106. “Guliston bit-turkiy” asariga kiritilgan hikoyalar tahlili.
107. “Qissasi Rabg‘uziy” asarining yozilish tarixi va tarkibi.
108. “Qutadg‘u bilig” asari qahramonlari haqida.
109. “Qutadg‘u bilig” dostonidagi ijtimoiy, siyosiy va falsafiy qarashlar, undagi axloqiy va estetik qarashlar.
110. Haydar Xorazmiyning “Gul va Navro‘z” dostonidagi obrazlar.

111. O‘zbek adabiyoti tarixi qaysi fanlar bilan bog‘liq.
112. “Devonu lug‘otit turk”da munozara janrining ilk ildizlari.
113. “Suhayl va Guldursun” dostoni haqida ma’lumot bering.
114. Atoyi g‘azali tahlili. Undagi ramziy obrazlar.
115. “Avesto”ning o‘rganilish tarixidan zardusht shaxsi haqidagi ma’lumotlar. “Avesto” adabiy manba sifatida.
116. “Qutadg‘u bilig” asarida sultonlarga bag‘ishlangan bo‘limdan parchalar keltiring.
117. “Gul va Navro‘z” dostoning variantlari va ulardagi obrazlar, voqealar rivoji hamda qahramonlar haqida fikr yuriting.
118. Qissasi Rabg‘uziy asaridan parchalar keltiring.
119. Lutfiy va uning ijodiy merosi va uning bugungi kundagi amaliy ahamiyati.
120. Haydar Xoramizmiy hayoti va faoliyatiga doir ma’lumotlar bering.
121. XVII-XIX asrdagi tarixiy sharoit, madaniy hayot va adabiy - ilmiy muhit
122. Turdi Farog‘iy satirasi
123. Nurmuhammad Andalib hayoti va ijodini o‘rganilishi
124. XVII–XIX asrlarda Buxoro adabiy muhiti
125. Nodira o‘zbek mumtoz adabiyotining atoqli namoyondasi sifatada
126. Shermuhammad Munisning "Munis ul ushshoq" asari tahlili
127. Xoja merosida kichik hikoyachilik takomili
128. Xiva adabiy muhiti (XVII-XIX asrlar)
129. Amiriyning hayoti va ijodi
130. Zavqiy adabiy merosi
131. Muhammadniyoz Nishotiyning hayoti va ijodi
132. So‘fi Olloyorning “Sabot ul-ojizin” asari tahlili
133. Boborahim Mashrabning hayoti va ijodi
134. Muhammadrizo Ogahiy - shoir, tarixchi va tarjimon
135. Qo‘qon adabiy muhiti (XVII-XIX asrlar)
136. Xo‘janazar G‘oyibnazar o‘g‘li Huvaydoning hayoti va ijodi
137. Uvaysiy lirikasida janrlar xilma-xilligi
138. Nurmuhammad Andalibning “Yusuf va Zulayxo” dostoni tahlili
139. Anbar Otin hayoti va ijodi
140. Ogahiy she‘riyatida badiiy o‘ziga xoslik
141. Muhiy Xo‘qandiy hayoti va ijodi
142. Ibrat she‘riyatining g‘oyaviy-badiiy xususiyati
143. Karimbiy Kamiyning she‘riyatining g‘oyaviy ko‘lami
144. Munisning "Firdavs ul-iqbol" asari tahlili
145. Furqat-ma‘rifatparvar shoir
146. Bayoniy she‘riyatining badiiy o‘ziga xosligi
147. Huvaydoning “Rohati Dil”asari tahlili
148. Maxmur satirik shoir
149. Turdi Farogiy hayoti va ijodining o‘rganilish manbalari
150. Nozimaxonim hayoti va ijodi
151. Nishotiyning "Shohboz va bulbul", "Binafsha va chang" munozaralari tahlili
152. Muqimiy hajiyoti
153. Mashrab she‘riyatida ishq talqini
154. Uvaysiyning hayoti va ijodi manbalari
155. Turdining mahorat qirralari
156. Anbar Otin otinning “Qoralar falsafasi” asari tahlili
157. Munisning “Savodi ta’lim” risolasi tahlili
158. Muhammadrizo Ogahiy ijodida lirik qahramon
159. Sayqaliy ijodida badiiy mahorat muammolari hamda janrlar xilma-xilligi
160. Muqimiy adabi merosi

161. Muhammad Rahimxon Feruz hayoti va ijodi
162. Nurmuhammad Andalibning "Zaynularab"dostoni tahlil
163. Muhiy Xo'qandiy ijodining o'ziga xoslik
164. Gulxaniy hayoti va ijodi
165. Munisning "Savodi ta'lim " asari tahlili
166. Mashrab she'riyatining g'oyaviy xususiyatlari
167. Nishotiyning lirik she'rlari va ularni o'ziga xos xususiyatlari
168. Turdi Farog'iy hayoti va ijodi
169. Mashrab tarjimayi holi va ijodiy faoliyatini yoritishda "Qissayi Mashrab" ning o'rni
170. Uvaysiy she'rlarining mavzu va g'oyaviy xususiyatlari
171. Abdulg'oz Bahodirxonning "Shajarayi turk" asari tahlili
172. Boborahim Mashrab she'riyati
173. Nodira sheryatining mavzu va g'oyaviy xususiyatlari
174. Abulg'oz Bahodirxonning "Shajarayi tarokima" asari tahlili
175. Qul Ubaydiyning o'zbek mumtoz adabiyotida tutgan o'rni
176. Sayqaliy hayoti va ijodi manbalari
177. Yusuf Saryomiyning adabiy merosi
178. Nozimaxonim adabiy merosi
179. Gulxaniyning hayoti va ijodi
180. Nishotiy lirik she'rlarining o'ziga xos xususiyatlari
181. So'fi Olloyorning "Sabot ul-ojizin" asarining g'oyaviy-baliy xususiyatlari
182. Gulxaniy hayoti va ijodi manbalari
183. Uvaysiy she'rlarining mavzu va g'oyaviy qamrovi
184. Huvaydoning "Rohati Dil" dostoni va uning adabiyot tarixidagi o'rni
185. Xiva adabiy manbalari. Ularni o'rganish tamoyillari
186. "Zarbulmasal" asarining g'oyaviy va badiiy xususiyatlari
187. So'fi Olloyor hayoti va ijodi manbalari
188. Huvaydoning o'zbek adabiyotida tutgan o'rni
189. Nodira hayoti va ijodining o'rganilish tarixi
190. Anbar Otin ijodida ma'rifatparvarlik g'oyalarining badiiy aks etishi
191. Bayoniy Xiva adabiy muhitida tutgan o'ni
192. Huvaydo ijodida badiiy mahorat muammolari va janrlar xilma-xilligi
193. "Zarbulmasal" asaridagi mustaqil syujetli hikoyatlarning mavzu mundariyasi va ularning tahlili
194. Amiriyning merosining adabiyot tarixida tutgan o'rni
195. Komil Xorazmiy hayoti va ijodi
196. Xoja "Miftohil-adi" asri tahlili
197. Fitratning "Abulfayzxon" targediyasining yaratilish sabablari va tarixiy asoslari
198. Abdulla Qodiriyning adabiy-estetik qarashlari
199. Cho'lpon ijodida milliy istiqbil g'oyasi
200. Mustaqillik davri qodiriyshunosligi (U.Normatov, S.Mirvaliyev, B.Karim)
201. Oybekning "Bolalik", A.Qahorning "O'tmishdan ertaklar" avtobiografik qissasida bola dunyosining aks etishi
202. G'.G'ulomning "Yodgor" qissaning yetakchi g'oyaviy xususiyati, asarda badiiy talqin va adib mahorati masalasi.
203. Mirtemirning "Surat" lirik dostoni XX asr o'zbek poemachiligining yutug'i sifatida
204. Zulfiya tarjimalarida shoira mahorati.
205. Asqad Muxtorning "Tundaliklar" asarida adibning insoniy va ijodiy prinsiplari
206. Pirimqul Qodirovning "Erk" qissasida insoniy burch va erk dialektikasi talqini
207. "Yulduzli tunlar" romanida yozuvchining badiiy tasvirlash mahorati ("Boburnoma" bilan qiyosiy o'rganiladi).

208. Odil Yoqubovning ijtimoiy-publitsistik qarashlari, ularning adib badiiyatida aks etishi (1989 yil, 16 iyun SSSR xalq deputatlari qurultoyida yozuvchining soʻzlagan nutqi va “Qanot juft boʻladi” qissasi misolida).
209. “Oʻtkan kunlar” romanida aks etgan tarixiy davr va badiiy talqin.
210. Choʻlponning ilk hikoyalarida jadidchilik gʻoyalarning ifodalanishi.
211. Milliy hikoyachiligimiz rivojida Gʻafur Gʻulomning oʻrni.
212. “Sarob” romanida davr va shaxs fojiasining aks etishi.
213. Asqad Muxtor lirikasining yetakchi xususiyati.
214. Ibrohim Gʻafurovning “Millatning billurlanishi”, “Behbudiy shaxsiyati” maqolalarida M.Behbudiy dahosining ochilishi.
215. Ibrohim Gʻafurovning “Zamon zargari” maqolasida Abdulla Qahhor mahorati, uslubining yoritilishi
216. Qozoqboy Yoʻldoshevning “Mohiyatgaingan milliylik” maqolasida Gʻafur Gʻulom ijodi misolida milliylikning estetik mohiyat sifatida asoslanishi
217. Qozoqboy Yoʻldoshev oʻzining “Oʻzbek sheʼriyatining choʻng qoyasi” maqolasida Mirtemir poetik mahorati haqida
218. Erkin Vohidovning “Soʻz latofati” asari va badiiy ijod muammolari
219. Fitrat va adabiy tanqid
220. Shoʻro davri choʻlponshunosligi
221. Choʻlponning “Kecha va kunduz” romanida obrazlar tizimi
222. Matyoqub Qoʻshjonovning adabiy-tanqidiy qarashlari
223. “Navoiy” romani va tanqidchilik
224. Abdulla Qahhorning ikkinchi jahon urushi yillarida yaratgan felyetonlari
225. Hamid Olimjonning “Jinoyat” dramasida axloqiy-maʼnaviy masalalarning badiiy talqini
226. Mirtemirning “Qoraqalpoq daftari” sheʼriy turkumi poetikasi
227. Jadid dramaturgiyasidagi yetakchi mavzular va ularning talqini masalasi (Behbudiy, Hamza, A.Qodiriy)
228. Gʻafur Gʻulom maktublarida muallif dunyosining aks etishi
229. Abdulla Qahhorning ikkinchi jahon urushi yillari hikoyachiligi
230. Kibriyo Qahhorovanning “Chorak asr hamnafas” xotira kitobida Abdulla Qahhor siymosi
231. Maqsud Shayxzodaning “Toshkentnoma” dostonida gʻoyaviy, badiiy oʻziga xoslik
232. Choʻlponning “Kecha va kunduz” romanida obrazlar tizimi
233. Matyoqub Qoʻshjonovning adabiy-tanqidiy qarashlari
234. “Navoiy” romani va tanqidchilik
235. Abdulla Qahhorning ikkinchi jahon urushi yillarida yaratgan felyetonlari
236. Hamid Olimjonning “Jinoyat” dramasida axloqiy-maʼnaviy masalalarning badiiy talqini
237. Mirtemirning “Qoraqalpoq daftari” sheʼriy turkumi poetikasi
238. Jadid dramaturgiyasidagi yetakchi mavzular va ularning talqini masalasi (Behbudiy, Hamza, A.Qodiriy)
239. Gʻafur Gʻulom maktublarida muallif dunyosining aks etishi
240. Abdulla Qahhorning ikkinchi jahon urushi yillari hikoyachiligi
241. Kibriyo Qahhorovanning “Chorak asr hamnafas” xotira kitobida Abdulla Qahhor siymosi
242. Fitratning “Abulfayzxon” targediyasining yaratilish sabablari va tarixiy asoslari
243. Abdulla Qodiriyning adabiy-estetik qarashlari
244. Choʻlpon ijodida milliy istiqlil gʻoyasi
245. Mustaqillik davri qodiriyshunosligi (U.Normatov, S.Mirvaliyev, B.Karim)
246. Oybekning “Bolalik”, A.Qahhorning “Oʻtmishdan ertaklar” avtobiografik qissasida bola dunyosining aks etishi

247. G'.G'ulomning "Yodgor" qissaning yetakchi g'oyaviy xususiyati, asarda badiiy talqin va adib mahorati masalasi.
248. Mirtemirning "Surat" lirik dostoni XX asr o'zbek poemachiligining yutug'i sifatida
249. Zulfiya tarjimalarida shoira mahorati.
250. Asqad Muxtorning "Tundaliklar" asarida adibning insoniy va ijodiy prinsiplari
251. Pirmqul Qodirovning "Erk" qissasida insoniy burch va erk dialektikasi talqini
252. H.H.Niyoziy she'riyati va prozasida o'zbek xalqining fojiali hayotining realistik aks ettirilishi
253. A.Qodiriy ijodidagi janrlar rang-barangligi, ularda ko'tarilgan mavzu, g'oya, muammo.
254. A.Cho'lpon dramaturgiyasida erk va ozodlik g'oyalarining ifodalanishi
255. G'afur G'ulomning hikoyalari va qissachiligida yozuvchi mahorati masalasi
256. M.Shayxzoda she'riyatida teran falsafiylik ruhining aks etishi.
257. "O'tkan kunlar" romanida aks etgan tarixiy davr va badiiy talqin.
258. Milliy hikoyachiligimiz rivojida G'afur G'ulomning o'rni.
259. Odil Yoqubov qissalarida yoshlar ma'naviyatining aks etishi ("Billur qandillar", "Qanot juft bo'ladi").
260. Pirmqul Qodirovning "Uch ildiz", "Qora ko'zlar" romanlarida aks etgan tarixiy davr va asar qahramonlar qismati.

Asosiy adabiyotlar:

1. Vohidov R., Eshonqulov X. O'zbek mumtoz adabiyoti tarixi. O'quv qo'llanma. –T.: Adabiyot jamg'armasi, 2006
2. Yusupova D. O'zbek mumtoz adabiyoti tarixi (Alisher Navoiy davri) – Toshkent: Akademnashr, 2013.
3. Valixo'jayev B. O'zbek adabiyotshunosligi tarixi. – Toshkent: O'zbekiston, 1993.
4. Yusupova D. O'zbek mumtoz adabiyoti tarixi (Alisher Navoiy davri) – Toshkent: Akademnashr, 2013.
5. Karimov N. XX asr adabiyoti manzaralari. –T.: Sharq, 2008

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. Xojiahmedov A. Mumtoz badiiyat malohati. –T.: Sharq, 1990
2. Qosimov B. va boshqalar. Milliy uyg'onish davri o'zbek adabiyoti. – T.: Ma'naviyat, 2004.
3. A.Fitrat. Adabiyot qoidalari. – T., O'qituvchi 1995.
4. Jabborov N. Adabiyot va milliy ma'naviyat. –T.: Ma'naviyat, 2015
5. Aliyev A. Ma'naviyat, qadriyat va badiiyat. –T.: Akademiya, 2000.

Elektron ta'lim resurslari:

1. www.tdpu.uz
2. www.pedagog.uz
3. www.ziyonet.uz
4. www.edu.uz
5. www.o'zbek adabiyoti.com.

O'zbek adabiyoti o'qitish metodikasi fanining mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad – "O'zbek adabiyoti o'qitish metodikasi" fanini o'qitishning bosh **maqsadi** – ta'limning turli bosqichlarida talabalarni o'qitishning eng qulay, zamonaviy metod va usullari bilan tanishtirishdan iborat bo'lib, ularning shu sohadagi bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantiradi.

Fanning vazifasi – talabalarni metodika ilmining ilg‘or yutuqlari bilan tanishtirish, amalda badiiy asarni tahlil qilishni, darsning ilmiy-nazariy asoslarini; adabiyotga oid dars hamda sinfdan tashqari mashg‘ulotlarni tashkil etishning nazariy-metodik asoslarini; adabiy asarlarni o‘qitish orqali o‘quvchilarning badiiy-estetik didi, mustaqil ijodiy fikrlash qobiliyati, kitobxonlik madaniyatini kamol toptirishga o‘rgatish, darsning ilmiy-nazariy asoslarini o‘rgatish; adabiyotga oid dars hamda sinfdan tashqari mashg‘ulotlarni tashkil etish haqida ma’lumot berish, amaliyotdagi zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan tanishtirishdan iborat.

O‘zbek adabiyoti o‘qitish metodikasi fanidan savollar

1. Adabiyot o‘qitish metodikasi fan sifatida
2. Adabiyot o‘qitish metodikasining tarixi va shakllanish taraqqiyoti
3. Fanlararo bog‘liqlik va integratsiya
4. Kompetentlik va uning turlari
5. Adabiyot faniga oid umumiy o‘rta ta’lim maktablari, akadyemik litsyey va KHKning DTS, dastur, darslik, o‘quv-metodik qo‘llanmalarining o‘ziga xos xususiyatlari, ularning tuzilishi, mazmun, ulardan amaliyotda foydalanish
6. Badiiy asarda obrazlarga singdirilgan ma’no va mazmun. Obrazlar tasnifi
7. Epik asarlar tahlili: matn ustida ishlash yo‘llari.
8. Matn mazmunini o‘zlashtirishga oid qiyinchiliklar, ularni bartaraf qilish usullari
9. Lirik asarlarni badiiy-estetik tahlil qilish usullari.
10. Dramatik asarlar tahlilida voqea va personajlar, qahramon va muallif nutqini o‘rganish xususiyatlari
11. Badiiy asar tilini tahlil qilish usullari.
12. Badiiy asar tahlilida ijodkorning uslubi, asarning tur va janr xususiyatlarini inobatga olish
13. Adabiy-tanqidiy materiallarini o‘rganish
14. Inshoga material to‘plash, reja tuzish va yozish muhim didaktik tadbir sifatida
15. Adabiyot darslarida ko‘rgazmalilikni tashkil etish
16. Adabiy ta’limda o‘quvchilar bilimni nazorat qilish va baholash
17. Adabiyot fanidan sinfdan tashqari mashg‘ulotlarning turlari va ularni tashkil etish usullari
18. Adabiyot darslarida audiovizual va texnik vositalardan foydalanish
19. O‘quvchilar ma’naviyatini yuksaltirishda badiiy asarning o‘rni (O‘tkir Hoshimovning “Ikki eshik orasi” asari misolida);
20. Blum taksonomiyasi asosida adabiyot darsi uchun topshiriqlar yaratish;
21. Adabiyot darsida o‘qitishning interfaol usullarini joriy etish
22. Asar tahlilida yozuvchi biografiyasining o‘rni (G‘afur G‘ulomning “Mening o‘g‘rigina bolam” hikoyasi misolida);
23. Adabiyotni o‘qitishda davr va madaniyatni hisobga olish, zamon va makon, tarixiy voqelikni tushunishni o‘rgatish (Pirimqul Qodirovning “Yulduzli tunlar” romani misolida);
24. Adabiyot darslarida yozma topshiriqlarni qo‘llash (Abdulla Qodiriyning O‘tkan kunlar” asari misolida)
25. Adabiyot darsida “Muhokama dars” turi (Chingiz Aytmatovning “Asrga tatigulik kun” romanlari misolida);
26. Lirik asarlar bilan ishlash (Alisher Navoiy g‘azallari misolida);
27. Liro-epik asarlar bilan ishlash (“Alpomish” dostoni misolida);
28. Nasriy asarlar bilan ishlash (Abdulla Oahhor hikoyalari misolida);
29. Dramatik asarlar bilan ishlash (Behbudiyning “Padarkush”, Maqsud Shayxzodaning “Mirzo Ulug‘bek” fojialari misolida);
30. Adabiyot darslarida multimediya vositalaridan foydalanish (Alisher Navoiy va Bobur ijodiy faoliyati misolida).
31. O‘quvchilar og‘zaki va yozma nutq malakalarini oshirishning shakl va usullari.
32. Adabiyot o‘qitish metodikasi fanining obykti, predmeti
33. DTS va dastur muhim davlat hujjati sifatida

34. Dastur talabini bajarishda o'qituvchining vazifasi
35. Adabiyot darslarida ko'rgazmalilik
36. Matn ustida ishlashning asosiy nuqtalari
37. Dastlabki "Adabiyot nazariyasi" darsligi
38. Adabiyot o'qitish metodikasi fanining maqsad va vazifasi
39. Badiiy asarni o'qishning turlari
40. Ibn Sinoning pedagogik qarashlarida ta'lim-tarbiya masalalari
41. Adabiyot o'qitish, adabiy ta'lim boshqa fanlarni o'qitishdan qaysi jihatlariga ko'ra farq qiladi
42. Adabiy asarni janriy xususiyatlariga ko'ra o'rganish
43. Farobiy asarlarida badiiy asar mutolaasi, ilm olish borasidagi qarashlar
44. Ta'lim bosqichlarida adabiyotni o'quv fani va san'at hodisasi sifatida o'rganish xususiyatlari
45. Badiiy asar tilini o'rganish usullari
46. Beruniy ilmiy me'rosida ilm olish va o'rgatishga doir qarashlar
47. XX asr birinchi yarmida adabiyot nazariyasi va metodikasiga oid dasturlar yaratilishi
48. Ta'lim jarayonida qo'llaniladigan tahlil turlari
49. Bir mavzu doirasida dars maqsadlarini belgilash
50. 1930-90-yillarda adabiyot o'qitish masalasi
51. Adabiyot dasturining tarkibi va mazmuni qanday belgilanadi
52. Adabiyot o'qituvchisi va unga qo'yiladigan talablar
53. Badiiy asar o'quv-didaktik tahlili
54. Adabiyot o'qituvchisining shaxsiy fazilatlari
55. Behbudiyning ta'limni tashkil etishdagi mulohazalari
56. Badiiy asarni o'qishning turlari
57. Metodika faniga berilgan ta'riflarga misol keltiring
58. Abdulla Avloniyning maktab ta'limi sohasidagi faoliyati
59. Adabiyot nazariyasi va metodikasiga doir dastlabki qo'llanmalar. Ulardagi ko'rsatmalar
60. Metodist olimlarning badiiy asar tahlili borasidagi fikrlari
61. Adabiyot fanidan taqvim ish-reja tarkibi, mazmuni
62. Adabiyot darslarida o'qituvchi shaxsining fazilatlari qanday bo'lishi kerak
63. Badiiy asarni tahlil qilish bosqichlari
64. Klarin va Korotayevalarning o'qituvchi faoliyati borasidagi fikrlari
65. DTS da adabiyot fanidan o'quvchilar umumiy tayyorgarligiga qo'yilgan majburiy minimal talablar
66. Adabiyot darslarida ko'rgazmalilikning turlari
67. Mustaqil ishlarning maqsadiga ko'ra turlari
68. Adabiyot darslarining o'ziga xos xususiyatlari
69. Matn ustida ishlashda metodik talablar
70. Ko'rgazmalilikning ekran ko'rgazmaliligi turi
71. O'qituvchi shaxsi haqida V.Belinskiy qarashlari
72. Badiiy asarni obrazlar tizimiga ko'ra o'rganish
73. Ko'rgazmalilikning turi sifatida xarita-sxemalarning o'rni
74. Lirik asarlarni o'rganishning o'ziga xosliklari
75. Adabiyot o'qituvchisining asosiy kasbiy-pedagogik faoliyati qirralari haqida
- R.Keldiyorov tadqiqoti
76. Adabiyot darslari turlari
77. Adabiyot darslarida kirish mashg'ulotlarining o'rni
78. Metodistlar va adabiyotshunoslarning lirik asarlar xususidagi fikrlari
79. Muammoli ta'limning metodlar tizimi
80. Adabiyot darslari turlari
81. Muammoli ta'limning metodlar tizimi

82. Adabiyot darslarida mustaqil darslarni tashkil etish
83. DTS va o'quv dasturida umumta'lim oldiga qo'yilgan ijtimoiy talablar
84. Adabiyot darslarida o'quvchilar nutqini o'stirish masalasi
85. Adabiyot darslarida ko'rgazmalilikning grafik qo'llanmalar turidan foydalanish
86. Umumiy o'rta ta'limning asosiy meyoriy hujjatlari tasnifi
87. Adabiyot darslarining savol va topshiriqlar qismi ustida ishlash
88. Og'zaki nutqning o'ziga xos xususiyatlari
89. O'quvchi ma'naviyatining shakllanishida adabiyotning o'rni va roli
90. Adabiyot darslarida "ko'rgazma dars" turi
91. O'quvchilarning yozma nutqini o'stirish yo'llari
92. Adabiyot o'qituvchining dastur talablarini bajarishda vazifasi
93. Adabiyot darslarida yakunlovchi mashg'ulotlar
94. Darsning "Multimediya dars" turi
95. Adabiyot fanida sinfdan tashqari ishlar
96. Badiiy asarni obrazlar tizimiga ko'ra o'rganish
97. Yozma ishlarni tashkil etish va baholashga qo'yiladigan talablar
98. Adabiyotdan nazorat ishlari va ularning turlari
99. DTS va dastur muhim davlat hujjati sifatida
100. Matn ustida ishlashning asosiy nuqtalari
101. Didaktik o'yinli darslarning tavsifi
102. Erkin tarbiya tushunchasi va uning mohiyati
103. Lirik asarlarni o'rganishning o'ziga xosliklari
104. Matn ustida ishlashda metodik talablar
105. Badiiy asar tahlilining pedagogik asoslari
106. Adabiyot o'qituvchisining shaxsiy fazilatlarini
107. Maktabda adabiy ta'limning mazmuni va qurilishi
108. Badiiy asar tahlili bosqichlari
109. Adabiyot darslari turlari
110. Badiiy asar tahlili borasida metodist olimlarning qarashlari
111. Adabiyot fanidan yillik ish-reja tarkibi, mazmuni
112. Hamkorlik pedagogikasi texnologiyasi va uning o'ziga xos xususiyatlari
113. Lirik asarlar tahlili xususida metodist olimlar tavsiyalari
114. Muammoli ta'limning metodlar tizimi
115. Adabiyot darslarida ko'rgazmalilikning turlari
116. Mustaqil ishlarning maqsadiga ko'ra turlari
117. Umumiy o'rta ta'limning asosiy meyoriy hujjatlari tasnifi
118. Adabiyot darslarining savol va topshiriqlar qismi ustida ishlash
119. Didaktik o'yinlar texnologiyasi va uning adabiy ta'limdagi o'rni
120. DTS va o'quv dasturida umumta'lim oldiga qo'yilgan ijtimoiy talablar
121. Matn ustida ishlashda metodik talablar
122. Adabiyot darslarida mustaqil darslarni tashkil etish
123. Erkin tarbiya xususida mutaxassislarining qarashlari Matn ustida ishlashda metodik talablar
124. Nazorat ishlarini to'g'ri tashkil etishda o'qituvchining roli
125. Adabiyot darslarining yangimavzu bayoni qismi ustida ishlash
126. DTS da adabiyot fanidan o'quvchilar umumiy tayyorgarligiga qo'yilgan majburiy minimal talablar
127. 1930–1990-yillarda adabiyot o'qitish nazariyasi va metodikasi fanining o'ziga xos xususiyatlari.

128. Adabiyot darslarida o'quvchilar nutqini o'qitish masalasi
129. Adabiyot darslarida ko'rgazmalilikdan foydalanish
130. Mustaqil ishlarning maqsadiga ko'ra turlari
131. Umumiy o'rta ta'limda metodik birlashma faoliyati
132. Adabiyot darslarining o'tgan mavzuni mustahkamlash qismi ustida ishlash
133. Didaktik o'yinlar texnologiyasi va uning adabiy ta'limdagi o'rni
134. Badiiy tahlilning pedagogik asoslari
135. Yangi tahrirdagi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunning qabul qilinishi, mazmun-mohiyati
136. Adabiyot darsida ifodali o'qishning o'ziga xos xususiyatlari
137. Adabiyot darslarida didaktik o'yinlardan foydalanish
138. Zamonaviy ta'lim tizimida o'quvchilar bilimni nazorat qilish yo'llari
139. Matn ustida ishlashda metodik talablar
140. Adabiyot darslarida "ssenariy dars" turi
141. O'quvchilarning yozma nutqini o'qitish yo'llari
142. Badiiy tahlilning didaktik asoslari
143. Ta'lim bosqichlariga tegishli darslik, o'quv-metodik qo'llanmalarining o'ziga xos xususiyatlari, ularning tuzilishi, mazmuni, amaliyotda ulardan foydalanish usullari.
144. Adabiyot fanida sinfdan tashqari ishlar
145. Badiiy asar tilini o'rganish usullari
146. O'qituvchi faoliyatini tashkil etish diqqat markazida bo'lgan ta'lim texnologiyalari.
147. Darsning "Multimediya dars" turi
148. O'quvchilarning ijodiy ishlarini tashkil etish yo'llari
149. Yozma ishlarni tashkil etish va baholashga qo'yiladigan talablar
150. Adabiyot darslarining o'ziga xos xususiyatlari
151. Muammoli ta'lim mashg'ulotlarini tashkil etish va boshqarish
152. Didaktik o'yinlar texnologiyasi va uning adabiy ta'limdagi o'rni
153. Adabiyot darslarining "uyga vazifa" qismi ustida ishlash
154. Farobiy asarlarida badiiy asar mutolaasi, ilm olish borasidagi qarashlar
155. Innovatsion ta'lim texnologiyalari
156. Adabiyot darslarida ko'rgazmalilik
157. Adabiy ta'limda ta'lim texnologiyalarining o'rni va roli
158. Dastlabki "Adabiyot metodikasi" qo'llanmasi
159. Metodika faniga berilgan ta'riflarga misol keltirish
160. Adabiyot darslarida mustaqil fikrlashga o'rgatishning o'ziga xos xususiyatlari
161. XX asr birinchi yarmida adabiyot nazariyasi va metodikasiga oid dasturlar yaratilishi
162. Adabiyot o'qitishda yangicha tamoyillar
163. Avloniyning ilmiy me'rosida ilm olish va o'rgatishga doir qarashlar
164. Bir mavzu doirasida dars maqsadlarini belgilash
165. Mustaqillik yillarida adabiyot o'qitish masalasi
166. Adabiyot dasturining tarkibi va mazmuni qanday belgilanadi
167. O'qitishning zamonaviy metodlari va adabiy ta'lim
168. Badiiy asar o'quv-didaktik tahlili
169. Asar tahlili tamoyillari
170. Adabiyot darslarining "yangi mavzuni mustahkamlash" qismi ustida ishlash
171. Muammoli ta'lim texnologiyasi va uning adabiy ta'limdagi o'rni
172. Muammoli ta'limning metodlar tizimi
173. 1930–1990-yillarda Adabiyot o'qitish nazariyasi va metodikasi fanining o'ziga xos xususiyatlari.
174. Kompetensiya tushunchasi. Adabiyot o'qituvchisining kompetentligi

175. Adabiyot o'qituvchisining shaxsiy fazilatları
176. Sinov darsları texnologiyasi
177. Badiiy asarni obrazlar tizimiga ko'ra o'rganish
178. Matn ustida ishlashda metodik talablar
179. Adabiyot — o'quvchi ma'naviyatini takomillashtirish vositasi
180. Lirik asarlarni o'rganishning o'ziga xosliklari
181. Erkin tarbiya talablariga tayangan holda adabiyot darslarini tashkil etish
182. Adabiyot o'quv dasturida o'quvchi oldiga qo'yilgan umumiy talablar
183. Adabiyot fanidan mustaqil ishlarni tashkil etish yo'llari
184. Hamkorlik pedagogikasi texnologiyasi va uning o'ziga xos xususiyatlari
185. Muammoli ta'limning metodlar tizimi
186. Mustaqil ishlarning maqsadiga ko'ra turlari
187. Adabiyot, ma'naviyat va mustaqil fikrlash
188. O'quvchilarning bilim va ko'nikmalarini nazorat qilishda izchillik tamoyili
189. Adabiyot darslarining savol va topshiriqlar qismi ustida ishlash
190. Didaktik o'yinlar texnologiyasi va uning adabiy ta'limdagi o'rni
191. DTSda umumta'lim oldiga qo'yilgan ijtimoiy talablar
192. Matn ustida ishlashda metodik talablar
193. O'quvchilarning yozma nutqini o'stirishda yangicha yondashuvlar
194. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunning qabul qilinishi, mazmun-mohiyati
195. Adabiyot darslarida "muxbirlar darsi" turi
196. Adabiyot dasturi talablarini bajarishda o'qituvchining vazifasi
197. Darsning "Ko'rgazma dars" turi
198. O'quvchi faoliyatini tashkil etishdagi ta'lim texnologiyalari
199. Adabiyot darsida yakunlovchi mashg'ulotning o'rni
200. Adabiyot darslarida kirish mashg'ulotlari
201. Didaktik o'yinli darslarning tavsifi
202. Adabiyot fanida sinfdan tashqari ishlar
203. Jadid pedagoglarining qarashlarida ta'lim-tarbiya masalalari
204. Badiiy tahlil turlari
205. Muammoli ta'lim texnologiyalarning o'quvchi ma'naviy kamolatida o'rni
206. XX asr birinchi yarmida adabiyot nazariyasi va metodikasiga oid dasturlar yaratilishi
207. Bir mavzu doirasida dars rejasini belgilash
208. Adabiyot dasturining tarkibi va mazmuni qanday belgilanadi
209. Metodist olimlarning badiiy asar tahlili borasidagi fikrlari
210. Badiiy asarning o'quv tahlili
211. Behbudiyning ta'limni tashkil etishdagi mulohazalari
212. Umumiy o'rta ta'limning asosiy meyoriy hujjatlari tasnifi
213. Metodika faniga berilgan ta'riflarga misol keltiring
214. Adabiyot metodikasiga doir dastlabki qo'llanmalar. Ulardagi ko'rsatmalar
215. "Suhbat" darsi tavsifi
216. "Konferensiya" darsinitashkil etish yo'llari
217. Adabiyot darslarida ekran ko'rgazmaliligi
218. "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunda bugungi kun o'qituvchisi mavqei masalasi
219. Tarjimai hollarni o'rganishning o'ziga xos xususiyatlari.
220. Adib tarjimai holi mazmuni.
221. Tarjimai hollarni o'rganishning ma'rifiy ahamiyati.
222. Tarjimai hollarni o'rganishda ilg'or metodlar, vositalar, usullar.
223. Yozma ishlarni tashkil etish va baholashga qo'yiladigan talablar
224. Bir mavzu doirasida dars maqsadlarini belgilash

225. Matn ustida ishlashda qo'llaniladigan tahlil turlari
226. Metodistlar va adabiyotshunoslarning lirik asarlar xususidagi fikrlari
227. Badiiy asar tahliliga qo'yiladigan asosiy talablar
228. O'quvchi ma'naviyatini yuksaltirishda badiiy asarlarning ahamiyati
229. Adabiyot fanidan mustaqil o'qish uchun berilgan asarlar ustida ishlash
230. Mumtoz asarlarni sharhlab o'rgatish metodlari va tavsiyalar
231. Alisher Navoiy asarlarini innovatsion usullar yordamida sharhlab o'rgatish
232. Mumtoz asarlarni o'rganishda lug'at bilan ishlashning o'ziga xosligi.
233. Tahlil qilishda sharhlash, nasriy bayondan foydalanish.
234. Adabiyot darslarining "o'tgan mavzuni so'rash" qismi ustida ishlash
235. Zamonaviy adabiyot darslarini tashkil etish talablari
236. Adabiy ta'lim metodlarining mazmun-mohiyati.
237. Adabiyot o'qitish shakllari va usullari.
238. Adabiyot o'qitish metodlarining o'zaro o'xshash va farqli jihatlari
239. Sinov darslari texnologiyasi
240. Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining o'rni va roli
241. Innovatsion ta'lim texnologiyalari
242. O'quvchilar faoliyati birlamchi o'rinda turishi ko'zda tutiladigan ta'lim metodlari.
243. An'anaviy ta'lim texnologiyalari
244. DTS va o'quv dasturida umumta'lim oldiga qo'yilgan ijtimoiy talablar
245. Farobiy asarlarida badiiy asar mutolaasi, ilm olish borasidagi qarashlar
246. Adabiy asarni janriy xususiyatlariga ko'ra o'rganish
247. XX asr birinchi yarmida adabiyot nazariyasi va metodikasiga oid dasturlar yaratilishi
248. Adabiyot o'qitishda yangicha tamoyillar
249. Yozma ishlarni tashkil etish va baholashga qo'yiladigan talablar
250. O'qitishning zamonaviy metodlari va adabiy ta'lim
251. Fitratning asarlarida ta'lim-tarbiya masalalari
252. Nazorat ishlarining vazifalari
253. Adabiyot o'qitishda o'quvchilarni mustaqil fikrlashga o'rgatishning ahamiyati
254. Badiiy asar tahlilini amalga oshirish yo'llari
255. Adabiyotdan nazorat ishlari va ularning turlari
256. Lirik asarlarda kayfiyat va tuyg'ular tasvirining ustuvorligi.
257. Lirik asarlar inson ichki dunyosi, ruh va qalb hodisalari tasvir obyektini ekanligi.
258. Lirik asarlarda ifodali o'qishning ahamiyati.
259. Lirik asarlarni tahlil qilishning o'ziga xos xususiyatlari.
260. Epik asarlar tahlilining o'ziga xos xususiyatlari.
261. Epik asarlarni o'rganishda adabiy o'qishning o'ziga xosligi,
262. Epik asarlarni tahlil qilishning metodik talablari.
263. Adabiyot darslarini tashkil etishda Blum taksonomiyasi va uning adabiyot o'qitishdagi ahamiyati.
264. Blum taksonomiyasi asosida fanning o'qitish bosqichlarini belgilash.
265. Uy vazifalari va ularning adabiy ta'limdagi o'ziga xosligi.
266. Uy vazifalarining turlari va ularni bajarishga qo'yiladigan talablar.
267. Uyda o'qish uchun beriladigan topshiriqlar.
268. Sinfdan tashqari o'qish va uni tashkil etish yo'llari.
269. Sinfdan tashqari o'qish nazorati.
270. To'g'ri va uni yuritish talablari, zarur me'yoriy hujjatlar
271. "Darslik" va "o'quv qo'llanma" tushunchalarining mazmun va mohiyati.
272. Adabiyot fanidan maktab darsliklari ustida ishlash.
273. Adabiyot darsliklarining mazmunini belgilash tamoyillari.
274. «Adabiyot» darsliklariga qo'yilgan talablar.

275. Kasbiy mahoratni oshirishda dars kuzatish va tahlil qilishning o‘mi.
276. Darslarga qo‘yiladigan metodik talablar.
277. Dars tahlili turlari: ilmiy tahlil, metodik tahlil, didaktik tahlil, umumpedagogik tahlil.
278. Tahlil qilish va baholash me‘yorlari.
279. Adabiyot darslarida mustaqil ishlarning turlari.
280. Ularni yozish ko‘nikmasini shakllantirish
281. Mustaqil ishlarning xususiyatlari va ulami tashkil etish yo‘llari.
282. Mustaqil ishlarning o‘quvchi kompetentligini oshirishdagi ahamiyati

Asosiy va qo‘shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni–T.: 2020.
2. Uzviylashtirilgan Davlat ta’lim standarti va o‘quv dasturi . O‘zbek tili -Adabiyot (5 – 11- sinflar). Toshkent. 2017.
3. Zunnunov A., Hotamov N., Esonov J., Ibrohimov A. Adabiyot o‘qitish metodikasi. – T.: «O‘qituvchi». 1993
4. To‘xliyev B. Adabiyot o‘qitish metodikasi. O‘quv qo‘llanma. –T.: Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxo‘zbek si nashriyoti, 2010.
5. Qozoqboy Yo‘ldosh, Muhayyo Yo‘ldosh. Badiiy tahlil asoslari. –T.: Kamalak, 2016.
6. Husanboyeva Q. Adabiyot o‘qitish metodikasi. –T.: 2020

Qo‘shimcha adabiyotlar:

7. Dolimov U. Milliy uyg‘onish pedagogikasi T.: Noshir. 2012.
8. Matchonov S. Maktabda adabiyotdan mustaqil ishlar. – T.: «O‘qituvchi». 1996.
9. Yo‘ldoshev Q. “Adabiyot o‘qitishning ilmiy-nazariy asoslari”. –T.: “O‘qituvchi”, 1996.
10. Yo‘ldoshev Q., Madaev O., Abdurazzoqov A. Adabiyot o‘qitish metodikasi. – T.: Respublika o‘quv-metodik markazi, 1994.
11. Karimov N. XX asr adabiyoti manzaralari. T.: O‘zbekiston, 2008.
12. Karimov B. Ruhiyat alifbosi. T.: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2016.
13. Mirqosimova M. O‘quvchilarda adabiy tahlil malakasini shakllantirish va takomillashtirish asoslari. – Toshkent: “Fan”, 2006.
14. Niyozmetova R.. Uzluksiz ta’lim tizimida o‘zbek adabiyotini o‘rganish metodikasi. Toshkent, Fan, 2007.
15. Niyozmetova R. O‘zbek tili darslarida yangi o‘zbek adabiyotini o‘qitish masalalari. Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxo‘zbek si nashriyoti. 2010.
16. Rafiyev A., G‘ulomova N. O‘zbek tili va adabiyoti. Kasb-hunar kollejlari uchun darslik. –T.: “Sharq”, 2010.
17. To‘xliyev B. Adabiyot. Akademik litsey va kasb-hunar kollejlari uchun darslik. – T.: «O‘qituvchi». 2002
18. O‘rta maxsus kasb-hunar ta’limining umumta’lim fanlari Davlat ta’lim standartlari va o‘quv dasturi. –T.: “Sharq”. 2001.
19. Qodirov V. Mumtoz adabiyot o‘qitish muammolari va yechimlar. Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston Milliy kutubxo‘zbek si nashriyoti. 2010.
20. Husanboyeva Q. Adabiyot-ma’naviyat mustaqil fikr shakllantirish omili. – T.: 2009.
21. Husanboyeva Q .Tahlil – adabiyotni anglash yo‘li. –T:2013.

Axborot manbalari:

Elektron ta’lim resurslari

1. www. tdpu. uz

2. www.pedagog.uz
3. www.Ziyonet.uz
4. www.nutq.intal.Uz
5. www.jspi.uz

BAHOLASH MEZONI

I. 5111200 – O‘zbek tili va adabiyoti yo‘nalishi talabalariga mutaxassislik fanlaridan Davlat attestatsiyasini yozma shaklda o‘tkazish tartibi va baholash mezonlari

Bitiruvchi kurs talabarlari Hozirgi o‘zbek adabiy tili, O‘zbek tili tarixi, Ona tilini o‘qitish metodikasi, O‘zbek adabiyoti, O‘zbek adabiyoti o‘qitish metodikasi fanlaridan Davlat attestatsiyasi ko‘p variantli yozma shaklda o‘tkaziladi. “Yozma” variantlarning har bir savoli uchun javob 20 ball bilan baholanadi.

YDA yozma ish sinovlarini o‘tkazish uchun 1 soat 30 daqiqa vaqt beriladi.

Mutaxassislik fanlaridan Davlat Attestatsiyasi bo‘yicha umumiy o‘zlashtirish ko‘rsatkichi 60 dan 100 ballgacha baholanadi.

Bitta variantda 5 tadan savol bo‘lib, har bir to‘g‘ri javob uchun maksimal 20 ball qo‘yiladi.

Davlat attestatsiyasida har bir yozma javoblar quyidagi mezon asosida baholanadi:

- berilgan savolga to‘g‘ri va to‘liq javob yozilsa, savolning mazmuni, mohiyati to‘g‘ri va izchil yoritilsa, shuningdek, ijodiy yondashilsa, javobda mantiqiy yaxlitlikka erishilsa o‘zlashtirish ko‘rsatkichi **18 - 20 ball** oralig‘ida baholanadi;
- berilgan savolga to‘g‘ri javob yozilsa, savolning mazmuni to‘liq yoritilgan bo‘lsa, o‘zlashtirish ko‘rsatkichi **14- 17 ball** oralig‘ida baholanadi;
- berilgan savolga og‘zaki javob noto‘g‘ri yoki yuzaki yozilgan bo‘lsa, biroq berilgan savolning mazmuni to‘liq yoritilmagan bo‘lsa, o‘zlashtirish ko‘rsatkichi **13-12 ball** oralig‘ida baholanadi;
- berilgan savolga javob noto‘g‘ri yoki yuzaki javob berilsa, qo‘yilgan masalaning mohiyati mazmuni ochib berilmasa, unda o‘zlashtirish ko‘rsatkichi 0 - 10,9 ball oralig‘ida baholanadi.

1. 18-20 ball - a‘lo
2. 14-17 ball - yaxshi
3. 12-13 ball - qoniqarli
4. 0-11 ball - qoniqarsiz

5 baholik	100 ballik		Baholash mezonlari
5	90-100	a‘lo	“Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi, fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega” deb topilganda
4	70-89,9	yaxshi	“Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega” deb topilganda
3	60-69,9	qoniqarli	“Talaba olgan bilimni amalda qo‘llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega” deb topilganda

2	0-59,9	qoniqarsiz	“Talaba fan dasturini o‘zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi, fan (mavzu) bo‘yicha tasavvurga ega emas” deb topilganda

ESLATMA: Yakuniy davlat attestatsiya jarayonida qo‘yilgan bahodan norozi bo‘lgan bitiruvchilar yakuniy davlat attestatsiyasi ballari e‘lon qilingan kundan e‘tiboran 24 soat muddat ichida appelyatsiya komissiyasiga murojaat qilishga haqli. Yakuniy davlat attestatsiya komissiyasi va talaba o‘rtasida baholash ballari bo‘yicha yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan muammolar maxsus appelyatsiya komissiyasi tomonidan ko‘rib chiqiladi hamda DAK raisi bilan kelishilgan holda xulosa qilinadi.